

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos poszt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási ára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, szeptember 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: ... de a tábornokokat is!**
- Apponyi jubileuma.**
- Atléták ünnepe.**
- Pap és énekesnő hátsága.**
- Nagy katonai temetés Aradon.**
- Borzalmas szerencsétlenség.**
- Aradi ügyvéd a Mont-Blanc csúcsán.**
- Jus primae noctis.**
- Megint Kecskeméthy Győző.**
- A király betegsége.**
- Kisszónynapi búcsúk.**
- A kassai honvédtünnep.**
- Kösgyűlés előtt.**
- Beck és Wekerle.**
- Bonyodaltnak egy gyilkosság körül.**
- A véres ország.**
- Amerikai magyarok Aradon.**
- Tárcs: Uri tragikum. Irta: Csuka Ferenc.**
- Csarnok: Extasis. Irta: Fehér Judit.**

... de a tábornokokat is!

Arad, szeptember 10

Tehát: a lehetetlen se lehetetlen. Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter vasárnap délelőtt, tábornoki egyenruhában, megjelent a kassai honvédszobor előtt és letette a magyar kormány koszoruját Damjanich katonái, a hős vörös-sipkások előtt. Az ünnepen jelen volt a kassai császári és királyi és a honvéd helyőrségek tisztikara, teljes hivatalossággal. Történt pedig mindez a király előzetes tudtával, jóváhagyásával, amelyet minden vonakodás nélkül, könnyű lélekkel adott meg a legfőbb hadur.

Minden rejtett mellékgondolat, minden fentartás nélkül örülünk ennek az eseménynek. Akár vívmánynak szerezte meg ezt a kormány, akár természetes kötelességtudásból: kétségtelen és el nem vitatható ennek a jelentősége. S örömmel tépjük foszlányokra a lelkünkben gyökeret vert, s a multak eseményei által bizony erősített hitet: hogy a királyt áthidalhatatlan mélység választja el a szabadságharc hőseinek emlékeitől. S ugyanez a szakadék választotta el Negyvennyolc emlékeinek megbecsülésétől a katonaságot, amelynek tisztjeit a rangvesztés veszedelme tiltotta el attól, hogy a magyar hazafiság szent hagyományával csak gondolatban is foglalkozzanak. S ez az áthidalhatatlan át van hidalva. Nem kicsinyeljük ezt az érdemet, s miután divattá vált, hogy a jelen minden eseményével a mult bűneit állítják szembe, mi is elismerjük: ha az előző kormányoknak módjukban volt ezt kieszközölni s mégis elmulasztották, súlyos hibát követtek el.

Azt mondják, hogy a mikor a honvédelmi miniszter a királynak ez iránt előterjesztést tett, a király ezt felelte: „Ja, natürlich! ...” A király fogadó-termében történt dolgokat a szigorú titoktartás kötelessége fűdi, s ezért nem lehet tudni, mennyire igaz ez. De józanul, higgadtan, s még a nemzeti érzés elfogultsága nélkül is gondolkodva a dolgon, a királynak más válasza nem is lehetett: igen, természetes. Természetes az, hogy a nem-

zettel, a mely multjának büszke eseményeit, gigászi küzdelmeinek hőseit ünnepli, együtt ünnepeljen a nemzet kormánya. Természetes, hogy a mikor a szabadságharc legvitézebb katonáit: a legendás hírű vörös-sipkásokat érc-emlékkel becsülik meg, akkor hódoljanak az ő nagyságuk előtt a jelennek katonái, az ő nemzetük véréből való fiúk s azok parancsnokai. Még ha úgy is lehetne föltüntetni a dolgot, mint a hogy Bécsben szeretik, hogy a király ellenfeleket tekintsen a szolnoki hid győzteseiben. Vilmos császár megadta a tiszteletet a Szedánnal elesett francia katonák emlékoszlopa előtt: vajjon Ferenc József kevésbé lojális katona Vilmosnál?

De van valami, a mi ennél természetesebb. Vajjon a vörös-sipkásoknál, a kiket a kormány koszoruja és a hadsereg kegyelete kitüntetett, kevésbé érdemes-e erre a vörös-sipkások parancsnoka: Damjanich? Vajjon a közkatonáknál, a kiknek hősiessége csodálatos haditettek hírében maradt reánk, kisebbek voltak az ő tábornokaik, a kik ép olyan bátrak, hazájukat szeretők, halált megvetők voltak, mint azok a hadtestek, dandárok, a melyek élére kerültek?

Nem kerüljük tovább a szót: tizenhárom tábornokra, a szabadságharc tizenhárom tábornokára gondolunk, a kiket Aradon egy szomoruan ködös, hideg szeleivel az egész országon végigsíró reggelen kivégeztek. Katonák voltak, hősök

Uri tragikum.

Irta: Csuka Ferenc.

Oedipus király tévedésből és ami a legsajnálatosabb: szerelemből feleségül vette a saját édes mamáját. Ennek az udvari botránynak dramatizált történetén, melyet a kórusok és ellenkórusok eszmél szárnyalású kommentárokkal magyaráztak, — jó nagyokat borzadt a hellén publikum. Azóta fordult a világ. Oedipus királyból ma nem lehetne tragikus hős. Azt az ugynevezett erkölcsi világtendét, melybe az antik drámaíró készakarva beleültöztette jambusokban szavaló hőst, — ma a körülmények sokfélesége helyettesíti, nagyszerűsége és fonáksága egyaránt.

Ime, elmondom a tenniszgróf esetét. Meg kellett halnia a szegénynek, pedig se nem lopott, se nem síkkasztott, se nem hazudott és egyáltalán mi olyat se követett el, amiért halállal kellett volna lakolnia. És mégis kényszerítve volt halántékához emelni a revolvért. Még azt az elégtételt se vehette sorsával szemben, hogy egy hátrahagyandó levélben áradozók. Igazán nem mondhatta meg öngyilkossága okát anélkül, hogy koporsójához ne hívja a világ összes humoristáit. Inkább hallgatott tehát és rábízta az emberekre, hogy főzzék ki tettségük szerint az ő elhatározásának motivumát. Az emberek ennél fogva azt hiszik, hogy a tenniszgróf a menyasszonya birtelen elvesztése fölötti fájdalomából lett öngyilkos.

Az esetet ismerjük. A dráma színhelye nem a kérérlhetetlen és pedáns Észak, melynek tragikai törvényeit a szigorú és kedvetlen Ibsen hozta; nem is a forró, szenvedélyes Dél, hol a szerelmes párok úgy törnek a házasságot, mint a mogyorót, vagy a diót. Egy aránylag elég banális fürdőhely, parján egy jövevényes tengerbőlnek, melynek viharai sohasem szoktak lenni, legalább a szezonban nem. Nyugdíjas öreg tábornokok, paralitikus főpapok, előkelő uzsorások és egy-két mágnás-familia szokott itt nyaralni a békességben. Nincsenek roulette-tragédiák, mint Ostoneban, sem pofázások, mint Slófokon. Nem kalandozni járnak ide az emberek, hanem megpihenni és szórakozni is nagyon kimért. Néhány nyurga arisztokrata lány ugrándozik estefelé a tenniszpályán; partnereik vannak, de udvarlók nincsenek.

Tegnap reggel megérkezett menyasszonyának, Klarissznak látogatására Pista, a tenniszgróf. Ez se kellett nagy szenzációt, mert a tenniszgróf is az unalmas figurák közé illett. Két jó tulajdonsága ismeretes. Egyik, hogy az egész kontinensen ő tenniszezik legjobban és emiatt — állítólag — Roosevelt Alice szerelme volt bele egy hélig. A másik jó tulajdonsága: hogy nagyon egyszerűen, de rendkívül előkelően tud öltözni. Bárhova utazott, ha csak két napra is, magával vitte szabóját és a két szabóegéjét.

Most azonban egyiket se hozta magával, mert csak fél napra jött. Nem volt vele egyéb,

mint a rajtalevő sportruha, egy smoking, meg egy redingót, a megfelelő kalappal, cilinderral, cipővel és nyakkendővel.

Miután a tenniszgróf déltől estefeléig halálra unta magát Klarisszal, mert egyáltalán nem tudtak miről beszélni, automobil kirándulást hozott javaslatba. Klarissz nem bánta. Minden oly mindegy. Az a fő, hogy az automobilon nem kell beszélgetni.

Kirándulásukról visszatérőben a tenniszgrófnak eszébe jutott, hogy illenék megcsókolni a menyasszonyát. Ez volt a baj. Mert amíg odahajolt Klarissz szeplős arcához, nem nézhetett az utra és az automobil nekiment egy fatörzsnek, melyet a multkor vihar lökhetett oda. Az automobil nagyot szökött, mint a megvadult peripa, nekivágódott a hegyi utat szegélyező sziklafalnak. Mire a tenniszgróf magához tért, a szegény kis Klarissz kiadta a lelkét.

Nem azért ur valaki, hogy zavarba jöjjön. A gróf megtitélte a helyzet változhatatlanságát és a kellő formák betartásával hazavitezte a holttestet. Nem felejtett el bocsánatot kérni a megrádt, de azért arisztokratikus nyugalommal kétségbeeső szülőktől és hozzáfogott a ravatalra való virágok megrendeléséhez. Aztán hazament szállóbeli lakására és rendezte a speciális alkalom kapcsán keletkező gondolatait. Ennél fogva kinyitatta utilládáját és redingót után nyúlt, mely legnagyobb bosszúságára össze volt gyűrve. Gyűrött ruhában nem mehet a temetésre. A szíve elszorult azon való könnyelműségében, hogy szabóit otthon hagyta,

voltak. Nem földött helyről folytatták a térkép-harcot, nem az összeköttetések vittek föl őket a vezéri rangsorba, de mind ott volt a kartács-fergeteg közelében, közvetlen szomszédságában az ólomgolyó-halálnak.

Ha lehullott az akadályja annak, hogy a király jóváhagyásával a kormány katonaminisztere, a hadsereg részvételével a vörös-sipkások emlékét megkoszorozza: lehet-e akadályja annak, hogy ugyanez az aradi vértanuk, Negyvenyolc tábornokai dicsőségére épült érc-emlék előtt is megtörténjék?

Rövidesen, egy hónapja sincsen, elkezdveketik a vértanuk napja. Az októberi reggel, a melyen nemcsak a gyász fájdalommal cikázik át a sziveken; de a hősök dicsőségének, nagyságának büszke öntudata. Nemzeti hősök, katonák ünnepe ez is. Hozza el ezen a napon a vértanuk szobra elé a kormány koszoruját Jekelfalussy honvédelmi miniszter, s állják körül a tábornokok koszoruját annak a hadseregnek tisztjei, a mely hadseregnek tegnap óta nem lehet idegen és nem lehet tilalmas a szabadságharc emlékeinek ünneplése.

Annyira nagy dolognak látszik ez, hogy talán első pillanatra félreértésnek lehetne a forrása. Azt tehetnék föl: a kormánynak tegnapi vívmányát akarjuk kicsinyelni, hogy mindjárt utána egy nagyobb feladat elé állítjuk. Pedig a tegnapi vívmányt igazán nem akarjuk kisebbiteni. Elismerjük: az egész hadseregben új szellemet, új irányt jelent az, s talán kiküszöbölt a régi fölfogást, a mely a szabadságharcot mint a „rebellis“ események egészét tekintette. De az ilyen jelentőséget rejtő eseménynek nem szabad epizódnak lenni, hanem az elv erejét érvényesíteni. S ha az elv érvényesült a 9. zászlóalj dicsőségével szemben: jusson kifejezésre Damjanich és társai előtt!...

A kassai honvédennepet ragyogóan járta át a Petőfi nagy törvénye: tiszteljétek a közkatonákat! Maga a király, az

első katona adja meg nekik a tiszteletet. Igen, — de a tábornokokat is. Vajjon a bicskei rohamnál elesett vörös-sipkásnak nem fájna az utókor elismerése, nem nehezédnek a lelkére kinnal a kormány bábkoszoruja — a mikor tudja, hogy az ő félistenét, imádott hőst, Damjanich generálist nem tartják arra érdemesnek?...

+

Apponyi jubileuma.

(A Jászberényi beszámoló.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Huszonöt esztendeje, hogy Jászberény választópolgárai képviselőjelöltet keresve, kopogtattak Apponyi Albert gróf ajtaján. A küldöttség, melynek tagjai közül még sokan élnek Jászberényben, kissé félve ajánlotta föl a jelöltséget a fiatal grófnak, a kit addig csupán egyszer láttak, mikor pár évvel azelőtt Lipthay Béla báró jelöltségét támogatni járt Jászberényben. Apponyi a jászok székvárosának küldöttséget szívesen fogadta, a jelöltséget elvállalta s a jászberényiek nagy lelkesedéssel meg is választották képviselőnek. Ettől az időtől fogva állandóan Apponyi a képviselője Jászberénynek, a melynek népe most megünnepelte képviselőjének huszonöt éves jubileumát.

A jászberényiek nagy ünnepzettel fogadták Apponyit, akit felesége és számos politikai barátja kísért le kerületébe. A beszámoló-beszédet lelkesen fogadták és a nagy tömeg gyakran és hosszú ideig tapsolta Apponyit.

Apponyi és kísérete reggel hét óra után indultak el külön vonaton a keleti pályaudvarról. Az ünneplés Hatvanban kezdődött, a hol a miniszter feleségének bokrétaát adtak át. A jászberényi pályaudvaron Konecs István polgármester mondott üdvözlő beszédet, amelyre Apponyi röviden válaszolt. Azután kocsiba szállt és megindult a város felé, ahová rengeteg kocsit követte. Apponyi és felesége Konecs Menyhért prépost plébánoshoz szálltak. A vendégek vilásgreggelhez ültek a kaszinóban, azután megkezdődött a mise. Ennek végeztével beszélték az Apponyinak ajándékozott zász-

hár sportruhában, vagy szmokingban nem lehet el menyasszonya ravatalához. Ezt a kiégett kabátot pedig nem veheti föl, tehát nem bír megfelelni ur kötelességének. Le kell vonni a konzekvenciákat.

Még öt percig vívódott. Nshezére esett megválni az élettől, a szép ruháktól, a gond nélkül gazdagságtól, a fényes társadalmi élettől. Nagyön fáj a halál gondolata mindig és minden körülmények között, hát még, ha az ember csak harmincéves. És Pista, a tenniszgróf, csak harmincéves volt.

Uri fensőbbsege hamarosan legyűrte a halálra ítélte tetemnek az élethez való görcsös ragaszkodását és a nélkül, hogy bármit írt, üzent, vagy szólt volna, fejbeltette magát. Rígtön meghalt.

Az emberek pedig elsírátták, mert azt hitték, hogy szerelmes volt és nem sirt Klarissz nélkül elni. Ravatalát a Klarissz ravatala mellé állították a fürdőhely kápolnájában... és egy kis mágnásfruska, ki elment a látványosságot személni, szereimes tisztelettel sugta barátja fejébe:

— A Pista most is mily elegáns.

Előkelően egyszerű, de mélységesen megkapart annak a sziklának tövében helyezték sírba, a hol az automobilszerencsétlenség történt. A sziklába bevették ezt a két szót: „Klarissz, Pista“... de majdnem elfelejtetem megmondani, hogy Pista gróft a redingotba öltöztették és senki se vette észre, hogy a redingot ki van égetve.

lót, amelyet később a kormány nevében Bolgár Ferenc államtitkár megkoszorozott.

A templomból a beszámoló meghallgatására ment a közönség. Itt már nagy tömeg várta és éljenezte Apponyit. Bathó János pártelnök átadta a zászlót Apponyinak, aki azután nagyszabású beszédet mondott. Ezzel a súlyos politikai tartalmu beszéddel még sok ideig fog foglalkozni a politikai világ. A lapoknak kiadott beszédszövegében azonban nem volt benne minden, amit Apponyi mondott. A kiadott beszédben nincs szó például a kormány ama koszorujáról, melyet Apponyi zászlójára küldött. Mi annak a politikai jelentősége, ha az egész kormány koszorut küld egy jelvényre, melylyel az Apponyi politikai munkásságát dicsérik?

— Barátságuk jeléül megkoszorozták — mondta róla Apponyi.

Magyarázta Apponyi az átmeneti kormányzás értelmét és hangsúlyozta, hogy e vállalkozást a nemzet helyeselte, tehát az országnak kötelessége e vállalkozást támogatni Apponyi erősen hangoztatta azt is, hogy a függetlenségi párt elveinek fentartásáról határozott nyilatkozatot tett a király előtt és tiltakozott ama föltetés ellen, mintha a nem függetlenségi kormányt a függetlenségi párt megszokná. Tapasztalatai arról győzik meg, hogy függetlenségi alapon kell maradni s e tapasztalatokat a kormányzásban szerzi napról napra. A jövő teendőiről beszélve, a beszéd egy passzusa első sorban érdekes.

— Akik utánuk jönnek — ugymond — találjanak egy erősebb nemzetet és egy erősebb királyt.

Az „erősebb király“ kifejezést később Apponyi a banketten magyarázta a királyra mondott felköszöntő keretében.

Apponyi így végezte beszédét:

Ha a távolabb jövőre terjesztjük ki pillantásunkat, csak ennyit mondhatok: nem nézzük fatalisztikus nyugalommal azokat a kérdéseket sem, amelyek terén megállapodásaink szerint az átmeneti idő alatt eredményeket nem követelhetünk. A mi politikánk nem lehet az: „apres nous la déiuge“ „utánunk a vízözön“ politikájs: mint hű fiát a nemzetnek, mint hűséges miniszterrel a királynak, kell, hogy ápoljuk, kell, hogy előmozdítsuk, kell, hogy előkészítsük a két alkotmányos tényező közt azt az állandó megegyezést, mely mindkettőjük közös érdeke. Nincs tárgyi ok, mely miatt kizártak kellene tekintenünk az olyan megegyezést, a melyet a függetlenségi párt elveinek alapján elfogadhat. Ami pedig a pragmática sanctio által megállapított kapcsolatot illeti, annak szilárdtsága csak akkor lesz biztosítva, ha megszűnik minden ok, mely azt a nemzetek lelkében lázítja és megerősödik mindaz, ami annak fentartását a nemzetekre nézve is kívánatosá teszi akkor, ha úgy Magyarország, mint Ausztria egyfelől élvezi a külső biztosság, az a fokozott mértékét, melyet az erőnek kölcsönös védelemre való egyesülése nyújt, másfelől fejlődési szabadságában, egyéniségének érdekeinek érvényesítésében magát gátolva nem érzi. Reményeket akarok e ezzel ébreszteni? az legalább is időelőtti volna; de csüggedéstől vagy elkeseredéstől igenis óvni akarok. Lehet, hogy az átmeneti idő után bekövetkezendő megoldások tekintetében el fogunk térni utalk; de mivel nemzeti előrehaladás nélkül semmiféle megoldás sem képzelhető, az előkészítő, hogy úgy mondjam, lélektani munkában együtt kell működnie és mindaddig, amíg annak sikere biztosítva nincs, fenn kell tartaniok szövetségüket. Mert bizonytalan helyzetekben, minőnek a jövő fejleményeire nézve mai helyzetünket is tekinteni kell a legerősebb függetlenségi többségéül is nagyobb biztosíték a nemzet összes ép erőinek összetartása.

A gyűlés után küldöttségeket fogadott a miniszter, majd bankettre gyűltek össze a Lohel-szállóban. A banketten az első felköszöntőt Apponyi mondta a királyra, többek közt ezeket mondva:

Kénytelen már most idegen szabóra bízni a vasalást. És nagy kérdés, van-e itt olyan szabó, aki kifogástalan precizitással kezeli a vasalót?

Féltóra mulva már előtte hajlongott a fürdőhely legjobb szabója. Szigorú utasításokat adott neki és megparancsolta, hogy reggel nyolc órára — vagyis ma reggelre — meglegyen a vasalás, mert el kell mennie a menyasszonya ravatalához.

A gróf az egész éjszakát álmatlanul töltötte. Nyugtalanította ugyanis az idegen szabó. Ha az a majom nem tud vassalni!

Fél nyolckor jelentette inasa, hogy meghozták a kabátot. Elégeden nézte a vasalás művészi irányu élezését, de egyszer csak felordított. A redingot háta, egy fél fillérvnyi területen, ki volt égetve.

— Az álat olyan vasslót mert használni, melyben parázs van! A álat! A nyomorult! Már most mit csináljak?

Mint az örült, nyargalászott le föl a szállodalai szobában. Egy egy percre meg-megállt és hangosan elmélkedett:

— Az egész világon izzóbetétes vasalókat használnak ruhához, miből nem pattanhat ki a parázs. Csak egyetlen gazfickó akad, aki parázsszal vassal és nekem kell annak a boldog talannak lenni, aki ezzel a gonosz emberrel vasaltat.

Kis vártatva ezt a kijelentést tette, még pedig igen komolyan:

— Nem, ez a fickó nem is szabó. Nem is ember. Ez a fickó maga a sátán. A végzet küldte elbém, azért nem kerülhettem ki.

A tenniszgróf ezután leült a diványra és a megoldáson gondolkodott. Annyi tény, hogy fe-

— A király lelkületét oda fogjuk irányítani, ahová azt nemes érzésel úgyis vezetik, hogy erejét a nemzettel együtt keresse, mert ezen az erőn a poklok kapui sem diadalmaskodhatnak. (Hosszantartó lelkes éljenzés és szünni nem akaró taps.) Őhajtom, hogy sikerüljön a nemzet és a király javára küldetésünknek az a fontos része, hogy alkotmányos urunk, királyunk atyai szívének sugallatát követve a nemzettel és a nemzeti haladással egybeforva legyen erős és hatalmas. Hogy úgy legyen, az Isten engedje!

Több felkészülést után újra Apponyi beszélt, a nemzeti küzdelemről. Beszélt még Nagy Ferenc, az alkotmánypárt elnöke, Nyáry Béla, Károlyi István gróf képviselő és számosan.

Délután táncmulatság volt, este pedig a várost kiviláglították és fáklyásmenetet rendeztek a miniszter tiszteletére, akit az ország minden részéből üdvözöltek.

Pap és énekesnő házassága.

(A levetett reverenda.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10

A nagyvárad katolikus püspöki székesegyház énekkarából nem hangzik ki a legutóbbi idő óta az a tömör szoprán hang, amely öz. Tucsek Ferencé sajátja és amelyet a nagyvárad műértő közönség a hangverseny-pódiumról is előnyösen ismer. Öz. Tucsek Ferencé a múlt héten elhagyta Nagyváradot, hogy bus özvegyi látogatást menasszonyi látókkal cserélje föl.

Völegénye nem kevésbé érdekes és értékes tagja volt Nagyvárad társadalmának: Pallady Leontin Viktor dr. tanár és gör. katolikus pap, aki a nagyvárad gör. katolikus tanító-képezdének volt tanára és Radu Demeter püspök udvarához tartozott. Pallady Leontin dr. a nagyvárad Pallady családjaiból való, kitüntetéssel végezte gimnaziumi tanulmányait a teológiai pályára lépve, az a szerencse érte, hogy a Rómában levő „Germanico Hungaricum” nevű papnevelő intézetbe került. Hazajövén, a nagyvárad gör. kat. püspöki udvarba nyert beosztást és a gör. kat. tanító képezde tanára lett.

Pallady Viktor nemrégiben ismerkedett meg Tucsek Ferenc özvegyével. A bájos és határozott művészi kvalitásokkal bíró asszonyt komolyan megszerette és elhatározta, hogy nejevé teszi. E szándékát rossz szemmel nézték egy gör. katolikus, mint a róm. katolikus püspöki udvarban. A gör. katolikusok sajnálták, hogy egy ilyen értékes emberük megnősülése révén elvesz a főpapi rend részére, a róm. katolikusok pedig szívesen fogadták volna, ha áttér az ő hitükre.

Pallady Viktor pedig fogta magát és levetette a reverendát. Kilépett a papi rendből és Budapestre utazott, ahol egy nagy pénzintézetnél levelezői állást és egy magán középiskolánál óraadó tanári állást nyert. Menasszonya, öz. Tucsek Ferencé szintén felmondta állását a katolikus székesegyház énekkarnál. Eltávozásra igen érzékeny veszteség az énekkarra nézve. A püspöki udvarnál éreztették is elégedetlenségüket vele, mert dacára, 14 évi kitűnő működésének, megtagadták abbéli kérelmét, hogy a működéséről bizonyítványt adjanak neki. Ridegen elutasították.

A jegyes pár Nagyváradon akarta esküvőjét megtartani, a menyasszony azonban külföldi lévén, a törvények szerint csak akkor mehet férjhez, ha az ő illetékes hatósága az ellen kifogást nem emel. Tucsekné ezért az igazság-

ügyminiszterhez fordult avval a kérelmével, mentse fel ama bizonyítvány megszerzése alól. Néhány nappal ezelőtt Budapestre költözött, ahol az engedély gyorsabban kieszközölhető és így a legközelebbi napokban megtartja völegényével az esküvőjét.

Nagy katonai temetés Aradon. Appel báró holtteste.

(A helyőrség a temetésén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Appel János báró lovassági tábornoknak, Bosznia és Hercegovina volt katonai kormányzójának holtteste holnap, kedden délután érkezik Aradra, s innét ugyancsak holnap viszik a temesmegyei Kisfaludra, az elhunyt tábornok birtokára, a hol nejeének holtteste mellé temetik.

Az eredeti rendelkezésektől eltérően, felsőbb parancsra, Appel bárót a legnagyobb, vagyis a tábornokszerényeket megillető katonai pompával fogják Aradon kísélni. Olyan katonai temetés lesz ez, a melyen csaknem az egész helyőrség részt vesz s aminő Aradon még alig volt.

Ugy volt, hogy a temetésre átjön Temesvárról Schwitzer Lajos tábornokszerény, hadtestparancsnok és ő fogja a gyászkiiséretet vezetni. De mivel Schwitzer nem jöhet, ma visszatért a szabadságáról Domansky Rajmund vezérőrnagy, az aradi dandárparancsnok, aki a gyászkiiséret élén fog haladni. Átjön a temetésre vértesi Weisz Ernő vezérőrnagy, a temesvári cs. és kir. lovasdandár parancsnoka is.

A koporsó, a koszorúkkal együtt délután fél négy órákor érkezik meg az aradi vasúti állomásra. A temetési menet, a mely a vasutnál kezdődik, a következő sorrendben vonul föl:

1. A gyászkiiséret parancsnoka segédisztjével és kürtösével.
2. Egy század huszár (12. huszárezred), egy zászlóalj gyalogság (88. gyalogezred) a zászlóval, egy üteg tüzér (kisszentmiklósi tüzérezred).
3. Zene.
4. Keresztet vivő vadász.
5. Az u. n. „gyászparipa” fekete lepellel.
6. Papság.
7. Virágkocsi.
8. Halottas kocsi.
9. Páncélos lovas.
10. Gyászoló közönség.
11. Egy század huszár, egy zászlóalj gyalogság, egy üteg tüzér.

A gyászparipa és a páncélos vitéz a tábornokszerények temetését megillető katonai pompához tartozik. Rendszerint magának az elhunyt lovát szokták a menetben fekete lepellel leboritva vezetni; mivel itt ez nem volt lehető, az Edvárd-huszárezred szolgáltatta e célra egy csöndesebb paripát. A páncélos lovas vértzetét Temesvárról hozzák át s a páncélt is egy temesvári őrmester fogja viselni.

A katonaság délután három órákor a Béla-téren sorakozik és várja a koporsót. A menet a Boros Béni-téren, a József főherceg-úton, az Andrassy-téren, a Szabadság-téren, a Bockó- és Asztalos Sándor-utcákon vonul végig az Ujarad felé vivő úton. A kíséret a Maros-hidon is átvonul s valamivel a hidon túl kíséri a koporsót. Azután csak a huszárok mennek tovább Kisfaludig, ahol a temetés szerdán délután fél három órákor megy végbe.

Az sortüzet a 38. gyalogezred csapatai a hidon túl az elválás előtt adják meg a koporsó előtt.

Appel báró fia és két unokája már ma Aradra érkeztek. Fia nyugalmazott huszárkapitány, unokái közül az egyik ulánus hadnagy, a másik huszárönkéntes. Mind a hárman ma délelőtt jelentkeztek a várban Dietrich Albert ezredesnél, mint az állomásparancsnok helyettesénél.

A helyőrség minden egyes csapatának tisztikara koszorút helyez a koporsóra. A háziezred tisztikara az ezred hajtókájával azonos színű, sűrű szalagos koszorút tesz le.

Atléták ünnepe.

(Az országos távgyalogló verseny.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Kissasszony-napján délután 3 órákor tartotta immár ötödikben országos atlétikai viadalt az Aradi Atlétikai Klub Török Gábor-úcai sport-telepén. Az ez évi verseny is az előző évekhez hasonló pontossággal és gyorsasággal folyt le, mely a rendezőség szakavatott ügyességét dicséri.

A Magyar Atlétikai Szövetség képviselőiben Lindner Ernő jelent meg s maga is elismerését nyilvánította a verseny szép és ügyes rendezéseért, miben legfőbb része Szathmáry Jánosnak, az A. A. K. ügyvezető elnökének volt.

A verseny szép közönség jelenlétében a következőképpen folyt le:

I. 100 yardos síkfutás. 1. Hoffmann János A. A. K. 10³/₁₀ mp. 2. Bartók Jenő B. P. és T. T. S. E. 3. Gorka Ágost B. (B) T. E. Erős, igen szép küzdelem egy araszttal nyerve.

II. 220 yardos síkfutás. 1. Bartók Jenő 25 mp. 2. Nagy József B. (b) T. E. 3. Gorka Ágost. Erős küzdelem után egy yarddal nyerve.

III. 1/4 angol mértföldes síkfutás. 1. Nagy József 57⁴/₅ mp. 2. Bartók Jenő. 3. Wild Gyula A. A. K. Könnyen nyerve.

IV. 1 angol mértföldes síkfutás. 1. Nagy József 5 p. 1¹/₅ mp. 2. Beless Béla T. A. K. 3. Penninger Gusztáv Bp. és T. T. S. E. Igen szép formát mutatott Beless Béla Temesvári Atlétikai Klub tagja, ki az utolsó körig harmadik helyen fut s egy teljes kört tartó végspurt után könnyen veri le Penningert s jut mindközölsőbb az elsőnek beérkező Nagy Józsefhez. Sokat ígér stílusa.

V. Magasugrás. 1. Somogy István B. B. A. K. 170¹/₂ cm. könnyen ugorva át, 2. Molitorisz József A. A. K. 3. Ziffer Sándor A. A. K.

VI. Távolyugrás. 1. Somogy István 641 méter. 2. Nagy József. 3. Szathmáry László A. A. K.

VII. Rudmagasugrás. Holtversenyben első Heeger Antal és Seerinka László, mindketten az A. A. K. tagjai, 2.81 m.

VIII. Súlydobás. 1. Dávid Mihály B. E. A. K. 11.75 m. 2. Witzenez Márton T. A. K. 3. Molitorisz József. Dávid nem volt formájában.

IX. Gerelydobás. 1. Dávid Mihály 85.10 m. 2. Alt János A. A. K. 3. Ziffer Sándor. Egy véletlen sikerült dobása szerezte meg Dávidnak az elsőséget.

X. Diszkoszvetés. 1. Witzenez Márton 85 m. Szép formával, sokat ígérő versenyző. 2. Strausz Gyula B. E. A. K. 3. Alt János.

XI. Súlyemelés. 50 kg-os súlyzóval. Holtversenyben első Odry Zoltán és Molitorisz József 14 emeléssel, mindketten az A. A. K. tagjai.

XII. 30 kilométeres országúti gyaloglás Magyarországi bajnokságért. E versenyt évről évre

a Szövetség megbízásából rendezel a klub, az arad-nagyváradt országuton. 1. *Manglitz* Ferenc, a Ferencvárosi Torna-Klub tagja, 3 óra 18 p. 10²/₅ mp. (gyenge idő, a rekordon jóval túl). 2. *Jahl Nándor*, az A. A. K. tagja 3 óra 54 p. 4¹/₅ mp. 3. *Vass István dr.* 4 óra 9 p. 84 mp. A versenyzők jó kondícióban értek a célhoz.

Este a Millenium külön termében bankett és díjkiosztás volt.

Borzalmas szerencsétlenség.

Az aradi munkásság gyásza.

(Strájk a szalmaiparipapírgyárban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Az aradi szalmaanyag- és papírgyárban irtózatosszerű szerencsétlenség játszódott le szombaton délelőtt. A gyár egyik munkása saját vigyázatlansága folytán a mozgásban levő gép kerekéi közé került, amelyek a szerencsétlen embert pozdorjává szaggatták. A munkás tragikus sorsáról — úgy, ahogyan a rendőrség az esetet jegyzőkönyvbe vette — és a szerencsétlenség mai fejleményeiről az alábbi tudósításunk számol be:

(A rendőrség előadása.)

Az aradi szalmaanyag- és papírgyár munkásgárdájának egyik legöregebb tagja *Karátsonyi Márton* volt. Ezek óta állott a gyár szolgálatában az ötvenhárom éves, pécskai születésű munkás, aki törekvő igyekezetével kiérdemelte főlebbvalól becsülését. *Karátsonyi* az emelet egyik munkatermében dolgozott, a hol négy papírfőző kazán van elhelyezve. Szombaton délelőtt is itt foglalatostkodott, amikor észrevette, hogy a gép egyik szija megmozult és szakadófélben van. Ilyen esetekben egy erre a célra szolgáló farudal szokták a szijat a forgó kerékről ledobni. Ő azonban végzetes megfontolatlanúsággal — ahelyett, hogy igénybe vette volna a rudat — a lábával kísérelte meg a szij levételét.

Ez volt a veszte. Mert abban a pillanatban, amikor lábát a szijra tette, hogy lerántsa a kerékről, az megfeszült s természetesen ismét mozgásba került. *Karátsonyi* rögtön észrevette a veszedelmet, s le akarta kapni a szijról a lábát, de már akkor késő volt. A munkás lába a szij és kerék alá szorult s e következő pillanatban *Karátsonyit* a kerék egy lendülettel a terem mennyezetéhez csapta. Egy elfojtott halálsikoly — és a szerencsétlen ember holtan, összedörve zuhant le a padozatra.

Az esés zajára figyelmesekké lettek a környezetben dolgozó munkások, akik látva a szerencsétlenséget, nyomban megállították a gépet. Megdöbbenve állottak körül szerencsétlen társukat, aki a felismerhetetlenségig eltorzultan, vérző húscafatokkal feküdt a kerék mellett.

A gyár igazgatósága azonnal értesítette a rendőrséget, ahonnan *Kovács Antal* ügyeletes rendőrhadnagy és *Posgay Lajos dr.* városi főorvos mentek ki a szerencsétlenség színhelyére. *Posgay dr.* megállapította, hogy *Karátsonyi koponyája*, amikor a mennyezethez csapódott, összezsúválódott, míg a jobb keze, amely a kerekéi közé került, teljesen leszakadt. Azonkívül még több zúzódást szenvedett, amelyek magukban véve is halálosak lettek volna. A holttestet azután kiszállították az alsó temető halottas házába.

Időközben megjelentek a gyárban *Sarlot* Domokos főkapitány, *Stengl* Andor iparfelügye-

lő és *Virág Lajos* főmérnök, hogy megejtsék a vizsgálatot, kit terhel a szerencsétlenségben a felelősség. Megállapították, hogy *Karátsonyi* saját vigyázatlanságának az áldozata.

(Az igazgatóság előadása.)

Igy szól a rendőrség jelentése. A szerencsétlenségről nyilatkozik a gyár igazgatósága is, amely a következőkben mondja el az esetet:

Venzler János felügyelő szombat délelőtt fél 12 óra felé a papírgéptől a főző helyiségbe jött és ott észrevette, hogy *Karátsonyi Márton* főzömester a második és harmadik főzőkészülék között valamin babrál. Anélkül, hogy tudta volna, hogy a főzömester ott mit csinál, a felügyelő a közelében álló *Plei József* munkásnak odaszólott: „mit csinál az ed: fenn, ugyan menjen fel és segítsen neki.”

Mialatt *Plei* munkás felment, a felügyelő közelebb jött és csak most látta, hogy a felérkezett munkás és a főzömester, vagyis mindketten egy szijat húzgáltak, hogy azt a transzmissió rudról eltávolítsák. Minthogy ily munkát a fennálló szabályok szerint és illetve a gyárigazgató által adott szóbeli parancs folytán a gépek működése közben végezni nem szabad, ennél fogva a felügyelő azonnal a szomszédos gőzgép-helyiségbe szaladt és ott a gépésznek oda kiáltotta, hogy a gőzgépet állítsa meg, mi azonnal meg is történt.

Mielőtt azonban a gép teljesen megállhatott volna, *Karátsonyi* főzömester, aki már 10 év óta tölti be ezen állást és az összes munkálatokat és teendőket teljesen ismerte, megfoghatatlan vigyázatlansággal egyik lábával a szijak közé lépett, úgy, hogy a szijak lábainál fogva a transzmissió-rudhoz sodorták, onnan pedig teljes erővel a falhoz vágták, úgy, hogy a szerencsétlen munkás azonnal meghalt.

Ez a való tényállás, amint azt a hivatalos vizsgálat is megállapította. Minden más híresztelés csak oda irányul, hogy a munkások strájkja iránt a közvéleményben rokonszenvet keltsen. — A munkások ugyanis időközben strájkba léptek és a szomorú esettel egyáltalán összefüggésbe nem hozható, teljesíthetetlen követelésekkel állanak elő, mint pl. 40 százalékos béremeléssel és teljesen figyelmen kívül hagyják azon nagy áldozatokat, melyekkel a gyár eddig a legnagyobb nehézségek között is üzemben maradt csak azért, hogy a munkások ne maradjanak kereset nélkül.

(A munkások röpirata.)

Ezekkel szemben a munkások röpiratban mondják el a szerintük való tényállást. A röpiratnak ez a része így szól:

Karátsonyi munkás 10 éve állott a gyár szolgálatában; e tíz év alatt 60—70 krajcár napszám mellett nyomorgott 7 tagu családjával, dolgozva naponta 16—18 órát. Tíz éven keresztül szívta magába a gyilkos lüpgárakat.

A nevezett napon a transzmisszió egyik kerekén a szij elrongyolódott és ennek ledobására *Karátsonyi* napszámost *Venzler József* munkavezető utasította. A szerencsétlen ember felment az öt méter magasságban elhelyezett transzmisszióhoz, hogy a munkavezető utasítása szerint az elrongyolódott szijat ledobja. A szerencsétlen ember nem bírta vele boldogulni, mire *Venzler József* munkavezető ráordított *Blei József* napszámosra, hogy ő is menjen fel segíteni. *Blei József* fel is ment.

Két ember ment fel a legnagyobb gyorsasággal forgó transzmisszió kerekéhez, hogy a szijat ledobják. A hely szűk volt. Két ember nem férhetett el... az egyiknek bele kellett esni a legnagyobb gyorsasággal forgó kerékbe. *Karátsonyi* napszámosmunkásnak volt kiadva a halálos ítélet. Bele esett a kerékbe, mely a

szó szoros értelmében pozdorjává törte, *Blei József* pedig lezuhant.

Karátsonyi teste még vagy öt percig forgott a kerékkel, amikor a gépház ajtajában álló *Venzler József* munkavezető ráordított a lezuhant *Blei József*re, hogy menjen be a gépházba és állítsa le a gépet. Holott neki csak meg kellett volna fordulnia, hogy beszélhessen a gépházba, hogy a gépet megállítsa. Délelőtt 11 órától délután 2 óráig lógott a cafrangokra tépelt hulla az 5 méter magasságban, a míg végre megérkezett a város főkapitánya — egyedül — és elrendelte a hulla levetését. Mentőorvos sehol nem volt látható.

(Más szerencsétlenségek.)

A röpirat azonkívül több halálesetet sorol fel, amelyeknek a gyárban dolgozó munkások estek áldozatul. Ezek az esetek az alábbiak:

1905 ben *Jóff* Miklós napszámos munkás jobb kezének mutatóujját szakította le a gép. 3 hónapig volt beteg, munkaképtelen. 8 hó alatt 25 korona betegségéből élt családjával együtt és amikor felgyógyult, elveszett ujjáért 70 koronát kapott.

1905 ben *Bulióka* Péter kocsioltatás közben sérvet kapott. Orvosi kezelés alatt nem volt. Segélyt nem kapott. Örökké nyomorék.

Román Bólának szintén 1905 ben jobb kezéről a mutatóujját tépte le a gép.

Mák Juliskának 1906-ban két ujját leszakította a gép, még most is beteg, munkaképtelen.

Sesop Gyulának a gép hengerei a kezét összepréselték, 18 napig feküdt, egy krajcár segélyt sem kapott. Keze még most is faj.

Hegedüs Jánosnak a gép hengerei összelapították a kezét, kihasította kezének izmait.

Turcsicsán Mihálynak egy ujját leszakította a gép.

Nagy Józsefet összeégette a láng, mely egy kemence robbanása következtében támadt.

Mazurek Antalt leküldték az olvasztó kemencébe, hogy azt kapcsolja, meghült a kellő óvintézkedések hiányában és egy nap alatt meghalt.

Raubach Péternek a homlokát törte össze a gép, hónapokig feküdt betegen. Összetört homlokát 20 koronára becsülték. Ennyit kapott érte.

Karátsonyi Györgynek a lábafejét hasította széjjel a gép.

Pap Antalnak a szemét égette ki a lug, megvakult.

Smítzer Antalnak a lábát elégette a lábát, minek következtében vérmérgezést kapott. Meghalt.

Pástyán Jánosnak a gép kereké összetörte a kezét. Örökké nyomorék.

(A munkásság temet.)

A szerencsétlenül járt munkás holttestét ma boncolták föl az alsó temető halottas házában. A szomorú épület körül már délután 3 órakor kezdtek gyülekezni az aradi szervezett munkások, akik ez alkalommal az egész vonalon beszüntették a munkát. Négy órakor már ezrekre rugott a tömeg száma. Nyugodtan várták a boncolás végét, amelyet *Domokos* László aradi vizsgálóbíró jelenlétében *Posgay* István dr. és *Austerweil* László dr. törvényszéki orvosok ejtették meg.

A boncolás után, amely az újból megindult vizsgálatot bevezette, a munkások megkoszorúzták a koporsót, amelyet hangtalanul, kalaplevéve állottak körül. A gyászszertartás végzetével *Sztréngár* *Domján* Száva, az aradi nyomdászszakszervezet egyik tagja, román nyelvű, *Klopfstein* Ferenc, a párt titkára pedig magyar nyelvű beszédben bucsúztatta el a halottat. Végül a munkás dalárda gyászalt éne-

kelt s azután elhantolták a koporsót. A temetés után a közel négyezer főre menő munkásság zárt sorokban vonult be a városba.

(Küldött a sztrájk.)

A szalmaanyaggyár munkásai a sztrájk miatt a munkásság óta sztrájkban állanak. A gyár igazgatósága eleinte azt hitte, hogy a munkások csak a temetés idejére szüntették be a munkát. Ma azonban követeléseket állítottak fel a gyárral szemben. Es pedig követelik a szervezethez elismerését, a bizalmi-férfirendszer behozatalát, 40% os béremelést és kisebb munkaidőt. A béketárgyalások megindítására Tennenbaum részvénytársasági elnök holnap Bécsből Aradra érkezik.

Ay aradi szociáldemokrata-párt e tárgyban holnap délután 5 órakor népgyűlést tart a Szabadság-téren.

Aradi ügyvéd a Mont-Blanc esúcsán.

(A negyedik magyar turista.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Nyár idején, mikor naponta újabb híreket hoz a táviró az Alpokban történő turistasztrájkokról, az egész Svajcot ugyancsak elárasztják a hegymászó cipőkkel és szeges botokkal felfegyverkezett idegenek, akiknek legfőbb vágyuk, hogy valamelyik hegyóriás csúcsán kiáltsák el a maguk nemzetének szülői-éjéit. A vágyak netovábbja természetesen Európa legmagasabb hegycsúcsának, a Mont-Blancnak megmászása, mely eddigelé még aránylag csak igen kevés turistának sikerült.

A magyar turisták közül mostanáig csak három ember érte el az örök hóval borított csúcsot. Az idén mászta meg a negyedik magyar a hatalmas hegyet. Ez a negyedik magyar turista Heppes Béla dr. aradi ügyvéd volt, ki augusztus utolsó napjainak egyikén kitűzte a hegycsúcson a magyar trikolt. Előtte két férfi és egy nő, a híres Tauscherné voltak azok a magyarok, akik letekintettek a hegyóriásról.

Heppes Béla dr., akit tudósítónk felkérésre, hogy az érdekes utról részleteket kérjen tőle, a következőkben mondta el kirándulása történetét, melyet egész terjedelmében legközelebb az Aradi Közlöny regénycsarnokában közlünk:

Svájci utazásom alatt szándékom volt a Mont-Blancot megmászni. Zürichig azonban az összes alpesi tájak felhőbe voltak burkolva. Itt végre augusztus 22-én reggel hirtelen kitisztult az idő s így a legelső expresszvonalattal Genfben onnan Chamouix-be (Franciaország) utaztam. Chamouix egy elsőrangú turista-központ a Mont-Blanc aljában, telve angolokkal, amerikalakkal és franciákkal. E helyről a 4810 m. magas Mont-Blanc megmászása a legcélszerűbben vihető ki.

1906. aug. hó 23-án reggel 6 órakor indultam egy vezetővel és egy csomaghordóval a Mont-Blancra. Eleinte fenyőerdőben, kikészített uton haladtam egész 2050 m. magasságig, a Pierre-Pointu nevű menedékházig. E helyütt találkozik az út a Bosson jégárral. Ezen folytonosan felfelé haladva d. u. 3 óra tájban érkeztem a 3050 m. magasságban levő Grand Mulets nevű menedékházba, hol másnap reggel 1 óráig kipihentem az előző napi fáradtságokat.

Este gyönyörű alpesi fény világította be az egész jégvilágot. Reggel 1 órakor villamos lámpák mellett folytattam utamat s úgy 9 óra tájban a Vallot nevű elnevezett obszervatórium tünit fel 4862 méter magasban. Innen egy

órai pihenő után több kisebb-nagyobb pihenővel értem el délutáni 1 óra tájban a Mont-Blanc csúcsát s az azon levő Janssen-féle obszervatóriumot, melynek egyik pózúsjára ott időzésem tartamára kitéstem a magyar zászlót.

A Mont-Blanc megmászása 2000 m. magasságtól jégáron történik, kötelek, létrák, csákányok és félkör alakú vaslépesők segítségével. Az út maga gyakorlottabb gletscher-mászóknak nem életveszélyes, mindazonáltal rendkívül fárasztó és izgalmas.

Ugyanaznap még négy társaság igyekezett a Mont-Blanc ormára de egyik sem jutott fel, mert a hegyi betegség, az u. n. *soroche* lepte meg e társaságok egynémely tagját 4000 méter magasságon felül.

Egy amerikai házaspár feljutott volna, de 4400 méter magasságban elfagyott az amerikai turistánál lába.

Az utat magát számtalan helyen szakítják meg a rianás okozta szakadékok, kő- és hólavínák, különösen a Bosson-jégáron, amelynek az u. n. „joncliol” egyike a legérdekesebb jégári jelenségeknek.

A Mont-Blancról való lejtővel 4000 méter magasságig, másuton történik, mint a felmenetel. 4000 méter magasságban azonban az u. n. *Grand Plateau* nál találkozik a két út.

A lejtővel sokkal gyorsabban történik, mint a felmenetel, de sokkal veszélyesebb és sokkal izgalmasabb.

A kilátás a Mont-Blanc csúcsáról leírhatatlanul szép, de egyúttal megdöbbentő, 972 □ kilométer jégár tárul fel az ember előtt. Ugy képzeli az ember, mintha egy darab beláthatatlan északi sark szakadt volna ide Európa szívébe.

A Mont-Blanc turázók mindegyikét utoléri a *soroche* kisebb-nagyobb mértékben. Ez a betegség eleinte fejfájásban, később fülzúgásban, majd száj, orr és tüdővérzésben jelentkezik.

A Mont-Blancon július és augusztusban 6—12 fok hideg van s így igen sok turázó hűlést, reumát, tüdőgyuladást s egyéb betegségeket kaphat.

A Mont-Blanc 4810 méter magas s így Európának a legmagasabb s egyúttal a legérdekesebb hegyóriása. 2000 méterrel magasabb, mint a Tatra legmagasabb csúcsa. Elsőnek meg Saussane francia természettudós 1786-ban. Én voltam a 2168-ik és ebben az évben az 57-ik, aki a hegycsúcstól letekintettem.

Megint Kecskeméthy Győző.

(Végre megtalálták!)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 10.

Közel négy esztendeje, hogy Kecskeméthy Győző a fővárosi pénztár jékera részét zsebre-vágta és megszökött egy boldogabb ország felé, ahol a napidíjakat nem kell egész napi munkával kiizzadni.

Hogy az a boldog ország merrefelé van, annak a kutatásán igen sok rendőri ész kopott el, de ezideig teljesen eredménytelenül. A világ minden csücskébe bevilágított a rendőri kutatás lámpája, de Kecskeméthy Győző mindig talált helyet magának, ahová nem férközött a rendőri világítás.

Azóta pedig Kecskeméthy mindinkább hőssé vedlik át, semmint gazemberré. A fantázia egész mesekört eszelt ki Kecskeméthy csodás megszöktetéséről és a rendőrség első nyomozó-zsenije, Bécsi kapitány kijelentette, hogy biztos nyomokat tud a nagy sikasztóról.

A bécsi artisták közé tegnap levél jött, amely nemcsak a kis körben, de mindenfelé nagy szenzációt fog okozni. Nadrager Richárd

bécsi artista adta föl a levelet Montevideóban, Uruguay-államban még augusztus tizedikén.

A levélíró elmondja, hogy Kecskeméthy ott él a város tözsomszédságában, egy svájci telepen St-Bernadínóban. Itt gazdasága van és olyan szorgalmasan dolgozik, hogy a szomszédos telepek mintaképi veszik őt, aki a saját nevével vezeti a gazdaságot. Szinte „köztisztelőnek” örvend a síkkasztó, mondja a levélíró és valószínű, hogy honosítása után szerepet fog játszani a városi vezetőségben is.

A lakosság jól tudja, hogy Kecskeméthy mi módon szerezte meg pénzét, de azért rokonszenveznek vele. A paraguayi kormány pedig nem fogja őt kiszolgáltatni a magyar hatóságoknak.

A király betegsége.

Miért marad el a dalmáciai út?

Háborús hírek. — Anarkisták a játékban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 10.

A király dalmáciai és boszniai utazása, amint azt félhivatalosan jelentik, elmarad. Ezzel a ténynyel kapcsolatban igen sok olyan kombináció került a hír szárnyára, melyeknek igaz voltát nem lehet ugyan megállapítani, de amelyek annyira magukon viselik a valószínűség látszatát, hogy komolyan kell velük foglalkozni.

A legnagyobb valószínűség mellett szól, hogy a király, — amint félhivatalosan is megerősítik, — gyengélkedik. Miután azonban ez a betegeskedés nem akadályozza az uralkodót abban, hogy a napokban elutazzék Bécsből, könnyen meg lehet, hogy az elmaradt utazás oka tényleg az anarkisták ellen való félelemben, vagy a külpolitikai viszonyokban rejlik.

(Az anarkisták tervel.)

A P. H. a következőket írja az elmaradt utról:

A látogatás elmaradása természetes a dalmáciai rendőrség tegnap közölt jelentése után, mely szerint olasz anarkisták merényletet terveztek az uralkodó ellen.

Hozzá járulhatott ő felsége elhatározásához a bosznia-hercegovinai szerbek igazoltatásáról szóló hír is, amiről egy serajevói sürgöny ezeket közli:

Stadler érsek lapja, a Hrvatski Dnevnik, beigrádi táviratot közöl, mely azt mondja, hogy Ferenc József látogatása Boszniában és Dalmáciában a szerbeket nagyon felégtatja. A szerb irredenta lapja, a Jugoslovska Unia, melyet a bosnyák-hercegovinai emigráns bizottság szerkeszt, azt írja, hogy a király trebinjei utazása a berlini szerződés áthágását jelenti. Ez a lap felszólítja Olaszországot, hogy abban a percben, amikor Ausztria-Magyarország uralkodója bosnyák területre lép, küldje flottáját Ausztriába, hogy az osztrák magyar hadgyakorlatok jelentőségét Boszniában és Hercegovinában gyengítse. Végül az ó-szerb lap felszólítja Montenegro fejedelmét, hogy semmi esetre se hajtja végre azt a szándékát, hogy fiát a király üdvözlésére a határra küldi.

(Háboru Olaszországgal?)

Más forrásból a következőket jelentik: A szombaton este kiadott hivatalos kommuniké a király kedvezőtlen egészségi állapotával indokolta ő felsége dalmáciai utazásának elmaradását. Beavatott körökben a király elhatározása nem keltett nagyobb feltűnést, mert Bécsben

már napok óta tudták, hogy a felség külpolitikát okokból nem megy el a tengerészeti hadgyakorlatokra.

Ugyanis szeptember első napjai óta az Adrián folyó tengerészeti hadgyakorlatok a legnagyobb nyugtalanságot keltették Olaszországban. Az olasz lapok napok óta nyugtalanító híreket közöltek Ausztria Magyarország barátságát magatartásáról, sőt a radikálisabb organumok azt jelentették, hogy az osztrák-magyar flotta hirtelen támadást készül intézni az olasz partok ellen.

Hogy a hangulat milyen izgatott Olaszországban, azt a legjobban bizonyítja egy olyan komoly és előkelő lapnak, mint a „Corriere della Sera”-nak az a jelentése, hogy Rómában a nyári szünet dacára több képviselő gyűlt egybe a képviselőházban, ahol izgatottsággal tárgyalták az osztrák-magyar flotta gyakorlatait, melyek az olasz partokon folynak és amelyeknek bázisát egy Olaszország elleni háború képezi. Több képviselő azonral a külügyminiszterhez ment, aki kijelentette, hogy felvilágosítást fog kérni az osztrák-magyar külügyi kormánytól.

Ugyanaz a lap azt írja, hogy az olasz partok mellett az osztrák magyar hajók szeptember 8-án éjjel szinleges támadást intéztek Anconára, ahol az ágyulövéseket jól hallották, sőt az örök osztrák-magyar csatahajókat is látták.

Valószínű, hogy Tittoni olasz külügyminiszter felvilágosítást kért Goluchowskitól és hogy ennek következtében maradt el a király utazása, amelyre pedig oly nagy előkészületet tettek. Még a legmérsékeltőbb lapok is azt írták, hogy Ferenc Józsefnek a dalmáciai hadgyakorlatokon való részvétele legalább is udvariasság Olaszországgal szemben.

(A király betegsége.)

Magáról a király gyengélkedéséről a következő táviratok számolnak be:

Bécs, szeptember 9. O felsége egy könnyű meghülés folytán, amely még a legutóbbi ischli tartózkodása idejéből származik, arra határozta el magát, hogy nem vesz részt a dalmáciai hadgyakorlatokon. Ezt az elővigyázati intézkedést azért teszi ő felsége, — akinek állapota különben teljesen kielégítő — hogy ne tegye ki magát újabb meghülés veszélyének. O felsége képviseletében Ferenc Ferdinánd kir. herceg fog résztvenni a hadgyakorlatokon, amelyeknek programja különben teljesen változatlan marad.

Bécs, szeptember 10. A király náthában szenved, a melyet még Ischlben szerzett, később azonban annyira enyhült a baj, hogy ő felsége a tescheni nagygyakorlatok minden megerőltetését könnyen elbírt. Bécsbe való visszaérkezése után azonban a nátha ismét oly mértékben lépett fel, hogy orvosai célszerűnek találták a dalmáciai tengeri manővereken való részvételének lemondását ajánlani. Hogy az uralkodó megbetegedése nem komolyabb természetű, már abból is kitűnik, hogy ő felsége tegnapelőtt Wekerle Sándor miniszterelnököt hosszabb kihallgatáson fogadta s tegnap délután is adott audienciát.

Bécs, szeptember 10. O felsége a vasárnapi napot Schönbrunnban töltötte. Lakosztályát nem hagyta el s néhány napig a schönbrunni kastélyban marad.

Bécsből táviratozzák: A király holnap Ischlben utazik, ahol nyolc tíz napig marad. A király állapotáról a következőket közlik:

Komolyabb aggodalomra egyáltalán nincs ok. A király erős náthát kapott Ischlben, de az nem tartotta vissza attól, hogy a sziléziai hadgyakorlatokon résztvegyen. Itt még jobban meghűlt és a hurut a gégefőre is áttért. Akkor már maga is látta, hogy kímélnie kell

magát és nem volt szükség az orvosok rábeszélésére, hogy a tengeri gyakorlatokon való résztevéseiről lemondjon. A király nem áll orvosi kezelés alatt.

A Zágrábban megjelenő *Pokreb* a király elutazásának elmaradásáról a következőket jelenti: A horvátok legutóbbi magatartása Bécsben rossz hatást keltett s már ekkor elhatározták, hogy a dalmáciai ut elmarad. Ehhez járult még az is, hogy tudomására jutott az udvarnak, hogy a dalmát lakosság a király fogadására semmiféle nagyobb előkészületet nem tett. Attól is félték, hogy dalmát politikai királynak ottani tartózkodása alatt kifejezést adnak abbeli kívánságuknak, hogy Dalmáciát Horvátországhoz csatolják. Továbbá a szultánnak is kellemetlen lett volna, ha a király Boszniába is ellátogatott volna.

Kisasszony-napi bucsuk.

(A radnai népáradat. — 40,000 zarándok. — Gyilkosság a bucsun.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Kisasszony napja és Mária nevenapja külön-külön két nagy bucsu napja Radnán. Ez évben a két ünnep egymást követő két napra, szombat és vasárnapra esett s így a zarándokok és ajátoskodó hívők serege együttesen érkezett Radnára. Volt is oly népáradat e két napon, de különösen Kisasszony napján, hogy már rég ideje nem emlékeznek olyan óriási forgalomra, mint a minő az idel bucsu napokon volt. A kegyhelyen levő folyosók s maga a templom valósággal tömve volt. Alig lehetett mozdulni a hőmpölygő népáradatban, mely valósággal magával ragadta azt, aki e napon a folyosón megfordult. A ferencrendi atyák, élükön a zárda főnökeivel, valósággal emberföltött munkát végeztek e napokon. Már reggel 2 órákor hozzáfogtak a gyóntatáshoz, majd a misézéshez, mely kora reggeltől késő estig tartott.

Az árucarnokok, sátrak, vendéglők tömve voltak idegenekkel. Élénk vásárlás folyt mindenfelé. A házönök felhívására szép összeggel járultak az alföldi magyar városok zarándokai a templom kettős tornyának felemelési költségéhez; legbökezűbben a szegediek adakoztak, kik különösen nagy számmal — mintegy 3000-en vettek részt a bucsun. Jutott a tömegből mindenüvé, se vége, se hossza nem volt a körmeneteknek a jövő-menő zarándokcsapatoknak.

A legnagyobb feladat azonban a vasútra hárult, mert az ünnep két napján az érkező és elutazó utasok száma mintegy 20,000-re rugott. Ez a nagy szám tanuskodik arról, hogy mily óriási forgalom lobonyoltását kellett a személyzetnek e napokon elintézni, hogy kiki városába visszatérhessen. Kisasszony napján 6000 jegy kelt el s lett kiadva Arad és Temesvárra. Vasárnap pedig 5000 utas vette igénybe a vasutat. Az összes személyvonatok zeufolásig telve voltak, dacára, hogy előzetes intézkedés folytán narymenyiségű személykocsit és ezek pótlásául katonaszállító vagonokat rendeltek Radnára. A nagy forgalom lebonyolítását a radnai vasúti állomás személyzetén kívül Fetter Géza h. üzletvezető és Balázs ferencsi főnök intézték.

Az összes bucsusok száma, kik a hét folyamán megfordultak Radnán, 35-40,000-re tehető.

Azonban nem mindenütt folyt le a bucsu ilyen rendben. *Mezőkovácsházán*, hol a múlt évben a bucsu napján a rendört szurták agyon, az idén két gyilkosság is történt. *Knapcsik Mihályt*, egy 18 éves kovácsházi fiut, aki része-

gen aludt a „Hangya” szövetkezet korcsmájának udvarán, éjjel 12 órákor — mint tudóstónk jelenti — a végegyházi legények egy hasáb tűzfával agyba-főbe verték, úgy, hogy agyveleje kilocscsant és néhány perc múlva meghalt. Eire viszont a kovácsházi legények *Huis János* végegyházi trombitást, minthogy *Knapcsik* meggyilkolásával őt gyanúsították, verték agyba főbe. A csendőrség megindította az eljárást és erősen nyomozza a tetteseket.

SPORT.

Lóversenyek Aradon.

Arad, szeptember 10.

Az Aradi Versenyegylet most bocsátotta ki a folyó évben Aradon rendezendő lóversenyeknek programját s ma küldte szét a felhívásokat az istállótulajdonosokhoz a nevezések bejelentésére. A felhívás szerint, melyet *Károlyi Gyula* gróf főispán, a versenyegylet elnöke és *Persa Péter* titkár írtak alá, a Magyar Lovaregylet nevében pedig *Bathhány Elemér* gróf látta meg, a nevezési határidő október hó 10 ének esti 8 órája, a versenyek napja pedig október 20. és 21-ik napja.

A két napos versenyen a következő futamok lesznek:

Első nap, szombat, október 20-án: I. Félvérek gátversenye. Díj 800 kor. Táv. 3200 m. — II. Sofronyai díj. Sikverseny. Díj 1500 kor. Táv. 2400 m. — III. Csálai díj. Gátverseny. Díj 2000 kor. Táv. 2800 m. — IV. Eladó verseny. Díj 1200 kor. Táv. 1600 m. — V. Hadsereg gátverseny. Díj 1400 kor. Táv. 2400 m. — VI. Mácsai díj. Akadályverseny. Díj 1500 kor. Táv. 4000 m.

Második nap, vasárnap, október 21-én. I. Kurtcsi díj. Sikverseny. Díj 1500 kor. Táv. 3200 m. — II. Hadsereg akadályverseny. Díj 1400 kor. Táv. 4000 m. — III. Eladó verseny. Díj 1200 kor. Táv. 1600 m. — IV. Simácsi nagy akadályverseny. Díj 2800 kor. Táv. 4800 m. — V. Áltisztek gátversenye. Díj 100 kor. Táv. 2400 m.

— A Lőrinenapi díjlövészet. A szokott ünnepek keretében tartotta az aradi *Polgári Lövészegylet* idel nagy záródíjlövészetét, melyre eljöttek az ungvári, fejrtemplomi és verseci lövészek is. A városigeti nagyvendéglőben vasárnap díszebédet rendeztek a vidéki lövészek tiszteletére, melyen Aradváros polgársága is nagy számban vett részt. Az első pohárköszöntőt *Müle Lajos* dr. főlövész-mester mondotta kezében az *Orczy-serleggel*. Azután beszéltek még *Magyar Ferenc*, *Kovács Vince*, *Schütze József* dr. vendég, *Variassy Lajos* h. polgármester, *Nagy Kálmán*, *Domonkos Lajos*. A társasbéd délután 4 órákor ért véget. A Lőrinenapi nagy díjlövészet eredménye a következő:

A mély lövészek első díját: *Müller Emil* nyertese ifj. *Müller József*, 2. *Dörner Emil*, 3. *Domonkos Lajos*, 4. *Stiefel Rudolf* (vendég), 5. *Weisz Dávid*, 6. *Ternajgó Lajos*, 7. *Feszler Károly*, 8. *Schütze József* dr. (vendég), 9. *Menráth Lajos*.

Legtöbb találok első díját: *Ternajgó Lajos*, 2. *Pechtol József* (vendég), 3. ifj. *Mocsáry Béla* (vendég), 4. *Zintl János* (vendég), 5. *Stiefel Rudolf* (vendég), 6. *Dörner Emil*, 7. *Schütze József* dr. (vendég), 8. *Feszler Károly*, 9. *Meer Ármán*, 10. *Domonkos Lajos*, 11. *Klein Ignác*, 12. *Menráth Lajos*, 13. *Müller József*, 14. *Magyar Ferenc*, 15. *Menráth József*, 16. *Székely Antal*, 17. *Müle Lajos* dr., 18. *Weisz Dávid*.

Legtöbb kör első díját: *Ternajgó Lajos*, 2. *Zintl János* (vendég), 3. ifj. *Mocsáry Béla* (vendég), 4. *Stiefel Rudolf* (vendég), 5. *Menráth Lajos*, 6. *Dörner Emil*, 7. *Pechtol József* (vendég), 8. *Menráth József*, 9. *Müller József*, 10. *Feszler Károly*, 11. *Schütze József* dr. (vendég), 12. *Weisz Dávid*, 13. *Domonkos Lajos*, 14. *Meer Ármán*, 15. *Magyar Ferenc*, 16. *Székely Antal*.

Pisztoly mely-lövés első díját: 1. Mocsáry Béla (vendég), 2. Ternajgó Lajos, 3. Feszler Károly, 4. Dörner Emil.

Pisztoly legtöbb találat első díját: Ternajgó Lajos, 2. Feszler Károly, 3. Mocsáry Béla (vendég), 4. Stiefel Rudolf (vendég), 5. Dörner Emil.

A kassai honvédünnep. A hadsereg részvétele.

(A kormány koszorúja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 10.

Nagy ünnepe volt ma Kassa városának. A vörös-sipkások szobrát avatták. És a szoboravatáson a kormány képviselőiben megjelent Jekelfalussy honvédelmi miniszter koszorút helyezett a honvédszoborra és koszorút helyeztek a vörös-sipkások szobrára a *honvédség és közös hadsereg kassai helyőrségének tisztikarai is.*

Ez a tény megemlékezésre méltó, mert első eset, hogy a közös hadsereg a szabadságharc halhatatlan hőseinek áldozott. De még nevezetesebbek a tagadhatatlanul szenzációs esetnek előzményei. Mikor ugyanis a város meghívta az ünnepélyre a honvédség és a közös hadsereg kassai helyőrségének tisztikarát, a honvédelmi miniszter fölterjesztést intézett a királyhoz. A király *minden ellenkezés nélkül készséggel hozzájárult az előterjesztéshez* s Jekelfalussy és Pitreich lovag miniszterek ennek alapján adták ki az engedelmet a meghívók elfogadására. Az engedély megadása mindössze azon kikötéssel történt, hogy bár a tiszti küldöttségek diszruhában jelennek meg az ünnepélyen, a legénység azonban nem vonul ki, mert csak így maradhat el a katonazenekarnak a szolgálati szabályzatban elrendelt Gotterhaltéja.

A kassai ünnepből így kétségkívül nagy politikai tanulság szűrődik le. Az emlékünnep előzményei ugyanis: Jekelfalussy felterjesztése a királyhoz a kormány, a közös hadsereg és a honvédségnek megjelenhetése érdekében és erre a felterjesztésre a király loyális válasza nyilvánvalóan mutatják, hogy odafent nem gondolkoznak olyan ridegen nemzeti eszményeinkről és nemzeti nagyjainkról, mint azt a dinasztia és a magyar nemzet közé férközött intrikusok elhitetni szeretnék.

Az ünnepről a következő tudósításunk szól:

(A leleplezés.)

A hős kassai honvédek emlékezetére állított szobor leleplezési ünnepe páratlanul szép volt. A kurucok hajdani fővárosa gyönyörű zászlódiszt öltött a nagy napra, melyen a város és a környék ezrei gyűltek össze. Jekelfalussy honvédelmi miniszter, ki a kormány képviselőiben jelent meg az ünnepen, Justh Gyula képviselőházi elnökkel és a képviselőkkel, a hajnali vonaton érkezett a városba. Münszter Tivadar üdvözölte őket és aztán a vendégek bevonultak.

Reggel 9 órakor a promoultrelek templomában ünnepi mise volt, amelyet Takács Menyherczt dr. jászói prépostprelátus szolgáltatót. Aztán megkezdődött a szobor előtt a leleplezési ünnep. A dízsátorban Justh Gyula, Jekelfalussy miniszter tábornoki egyenruhában, és Fischer-Colbric püspök foglaltak helyet, hátuk mögött Bolgár Ferenc államtitkár és a képviselők serege, jobbra tőlük a hadsereg képviselői és pedig: Kuzserna tábornok, hadtestparancs-

nok, Hoffmann Hugó honvédtábornok, Weber báró közös tábornok, Tallián Andor honvédtábornok, Pomling báró honvédtábornok százados, Pestsán őrnagy, a honvédszolgálat parancsnoka, továbbá a 84. gyalogezred, a 6. tüzérezred, a 9. honvédezred, az 5. honvédezred, a 14. közös huszárezred és a 6. szekeresosztály képviselője, valamennyien teljes díszben.

A kar rázendített a himnuszra, amely után *Bianár Béla*, a szoborbizottság titkára elmondta a szoborállítás történetét. „Áll a szobor — fejezte be beszédét — és tanúságot tesz arról, hogy törjön ellenünk bárelenségeink minden hada, ha állami létünkön van szó, szembeállunk minden hatalommal.”

A percekig tartó éljenzéssel fogadott beszéd után *Rakovszky Endre* főispán mondta el a leleplező beszédet.

Intésére lehullott a lepel a szoborról és a főispán így fejezte be beszédét: Kegyelet és hála örködjék a szobor felett, hogy a szabad hazáért vérző dicső hősök eszményi és önfeláldozó szabadságszeretete szolgáljon eszményképül nemzedékről nemzedékre időtlen időnkig.

(A kormány koszorúja.)

A főispán beszédét zajos taps fogadta, mely után *Münszter Tivadar*, a szoborbizottság elnöke átadta a szobrot *Eder Odón* polgármesternek.

Ezután következett a szobor megkoszorúzása. A képviselőház díszes koszorúját két képviselőházi huszár hozta és azt *Justh Gyula* elnök a következő szavakkal helyezte a szoborra:

— Mély megilletődéssel teszem le a győzelmes dicső hősök ércszobrára a magyar képviselőház és a magyar nemzet koszorúját és hála kegyelettel hajtom meg dicső emlékükhöz a magyar nemzet elismerését.

Jekelfalussy honvédelmi miniszter személyesen vitte és tette fel a szobor alapzatának felső részére a *kormány koszorúját*. Jekelfalussyt viharos éljenzéssel köszöntötték, mikor a koszorút letette. Aztán a különböző testületek koszorút tettek le, mire az ünnep véget ért.

Délután fényes lakoma volt, amelyben az első felköszöntőt *Rakovszky* főispán mondta a királynak. Takács prépost és *Kriebel* főjegyző mondtak még beszédet.

Politikai tendenciájú szónoklatokat tartottak *Justh Gyula* és *Bolgár Ferenc* is, kik kiemelték az ünnep jelentőségét, mint az új kormány nagy vívmányát.

(A király beleegyezése.)

Hogy miképp történt a királyi meghatalmazás a katonaság részvételére, az alábbiakban mondja el a *P. H.*:

A kormány a maga programja szerint köteles a nemzeti szellemet ápolni. A hazafias erők dicsőítése hozzá tartozik ehhez a szellemhez. A katonai bátorság dicsőítése első sorban a katonaság kötelessége. A közös hadsereg magyarországi része a miénk. Tehát hogyha mi hódolunk az erények tiszteletével, ugyanígy hódolni köteles a közös hadsereg magyarországi része.

Ilyen alapon tett előterjesztést a királynak a kormány. És a király meghallgatva az előterjesztést, meghallgatva, hogy ennek folytán minő aktusok következnek és *gondolkodás nélkül megadta rá a felkatalmazást.*

Alábbilag, amikor a király elé terjesztették a pontokat, hogy mit kell tenni a kassai ünnepélyen, a király minden egyes pontot figyelmesen meghallgatott és azt mondotta:

— *Ja, natürlich!* (Igen, természetesen.)

A király előtt természetes, hogy a honvédelmi miniszter tábornoki egyenruhában meg-

jelenjék az osztrákok ellen harcoló honvédek emléke előtt és az emlékre az ő kormánya nevében koszorút helyezzen. Igen természetes, hogy ez alkalomnál az ott állomásozó közös hadseregnek is képviseltetnie kell magát és úgy ennek, mint a honvédségnek teljes díszben kell megjelennie.

Voltaképpen nem is vívmány ez. De azért nagy dolog és tagadhatatlan érdeme annak a kormánynak, amely eddig vajmi kevéssel adott okot az elismerésre. Ami azonban méltó erre az elismerésre, azelőtt a politikai ellenfeleknek is meg kell hajolniuk.

Jus primae noctis.

(Egy makói menyecske válópőre.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 10.

Ritka érdekességű válópőr kerül tárgyalás alá a napokban a szegedi törvényszéken, melynek során egy párját ritkító erkölcstelenségről fogják lerántani a leplet. Egy fiatal makói menyecske indította meg a pört a férje ellen azért, mert az eladta őt az édesatyjának.

Az eset részletei a következők:

Mintegy két évvel ezelőtt egy feltűnően szép barna, sudár természetű leány járt vasárnaponként Makón a Kocsis-féle tánchelyre. A legények és az utcai sétáló közönség megbámulta a szép, egészséges leányt, akiért versengtek a legények.

Elérkezett az az idő, hogy férjhez ment a leány egy jómédu gazdálkodóhoz, akit szívből szeretett. Megtörtént a lakzi és majdnem hajnalig folyt a mulatság a legényes háznál. Végre elszaladoztak a vendégek, a fiatal házaspár pedig a lakásába vonult vissza.

Az ifjú férj alig tartózkodott a feleségével néhány percig a szobában, kiment az udvarra s *helyette az atyja tért vissza.* A fiatal asszony nem vette szonnal észre, mert a szobában sötét volt. Az öreg enyelegni kezdett az új asszonynyal. Ez azonban az első csók után észrevette, hogy más íze van ennek, mint fiatal férjének. Klugrott az ágyból és lámpát gyújtott. A vén ember egy pillanatig szemét leaítva állott előtte, majd dacosan fölemeite a fejét és fiáért kiáltott.

Ez meg is érkezett. Ekkor az öreg így szólt:

— Mondd meg te is az asszonynak, hogy *magvettem tőled három fertály földért, amit nektek adok, ha a nászéjszakát velem tölti a feleséged . . . Különben el mehettek koldulni!*

A leány kérte a feleségét, hogy adja el magát az öregnek, mert másképp nem lesz mit enniük.

A fiatal menyecske nem ment bele a gyalázatos ajánlatba, hanem leszidta úgy a leányt, mint az apát és még az éjszaka visszatért szüleihez. Másnap pedig beadta a válópört.

MULATSÁGOK.

(=) *Mulatság Erdőhegyen.* Az erdőhegy-kis-jenői kaszinó folyó hó 8-an a kaszinó helyiségeiben alapítókéje gyarapítására fényes estélyt rendezett. Az estély programját a közönség nagy tetszéssel fogadta és az összes szereplőket megtapolta. A program legsikerültebb száma *Erney József* két bájos daltéka: a *Téli regge* és a *Tavaszi érkezése* volt, amelyeket *Emmerling Károly* miniszteri osztálytanácsos be-tanítása és vezetése alatt 12 bájos úri leány adott elő bámulatos precizitással és izléssel. A publikum hálaosan tapsolt Emmerlingnek az estély rendezéséért, aki szerényen kitérni igyekezett az ovációk elől és csupán egy virágcsokrot fogadott el, melylyel őt a szereplő leánykák meglepték. Jelen voltak:

Asszonyok: Tabajdy Sándorné, Kirileszku Gyuláné, Hollósy Kálmanné, Schmidt Elekéné, Bayer Györgyné, Eleméry Jenőné, Kecskó Jánosné, Herz Bernátné, dr. Vékony Albertné, dr. Hubay Pálné, dr. Lázár Zoárdné, Zachariás Ernőné, öz. Korbar Béláné, Vály Lajosné, Virágh Parkasné, öz. Holzbörn Károlyné, Aisleitner Hugóné, László Gyuláné, Balogh Józsefné, Magyar Vilmosné, Hajnal Mórné, Spitz Simonné, Bossányi Kálmáné, Salkovszky Iváné, Németh Elekéné, Niederhauser Rezsőné és Gellér Kálmáné.

Leányok: Lázár Erzsike, Emmerling Margit, Herz Viola, Tabajdy Juliska és Lenke, Eleméry Margit, Ilonka, Margit és Magda, Vékony Irma és Berta, Bayer Ilonka, Zachariás Malvin és Lenke, Korbar Vilma, László Aranka, Olasz Anuska, Balogh Ilonka, Marzsó Ella, Hollósy Irénke és Erzsike.

Közgyűlés előtt.

(A vízművek megváltása. — Az automobil omnibuszok beszerzése. — A kereskedelmi iskola államosítása. — Az ipari főiskola ügye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Aradváros tanácsa ma délután öt órakor, Károlyi Gyula gróf elnöklése alatt ülést tartott, amelyen előkészítette a szerdai közgyűlés elé kerülő ügyeket. Az érdekesebb ügyekről az alábbi tudósításunk szól:

A jogügyi bizottság a vízvezetési művek megváltása ügyében tartott legutóbbi ülésén tudvalevőleg kimondta, hogy a törvényhatóságnak november 15 én, az üzembhelyezés tízedik évének elteltével újból fel kell mondani a szerződést, mert az időelőtti felmondás ellen a részvénytársaság joggal emelt kifogást. A vízvezetési művek igazgatóságának a felmondás sérelmes volta miatt emelt panaszát a jogügyi bizottság alaptalannak találta, miért is a panasz elutasítását hozta javaslatba. A szakértőkre nézve a bizottság azt javasolta, hogy a törvényhatóság szólítsa fel a részvénytársaságot olyan szakértők kiküldésére, akik magyarul tudnak, minthogy a tárgyalásnak a szerződés értelmében közvetlennek kell lennie.

A tanács a jogügyi bizottságnak javaslatát némi vita után egyhangulag elfogadta és ebben az értelemben tesz javaslatot a közgyűlésnek.

Az automobil-omnibuszok beszerzése a közlekedésügyi bizottság javaslata szerint 196000 koronába kerülne. Eöbe az összegbe azonban nincsenek beleszámítva sem a kocsik számára építendő szin, sem a benzín, sem a személyzet ruházatának költségeit, amelyek szintén jelentékeny összegre rugnak. Minthogy a törvényhatóság által az automobil omnibusz céljaira megszavazott 200000 koronából ezekre a kiadásokra nem futja, a tanács azt hozza javaslatba a közgyűlésnek, hogy az ügy a számítás elkészítése céljából adassék vissza a tanácsnak, amely konkrét javaslattal álljon a jövő közgyűlés elé a beszerzendő kölcson nagyságára nézve.

A törvényhatóság tudvalevőleg feliratot intézett Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszterhez, az aradi felső kereskedelmi iskola államosítása iránt. A miniszter szombaton érkezett leiratában tudatta a törvényhatósággal, hogy a közoktatásügyi tárca budgetje a kérelem teljesítését jelenleg nem engedi meg. Minthogy a miniszter kijelentette, hogy a jövő évi költségvetésbe nagyobb összeget vesz fel arra a célra, hogy a községi polgári és kereskedelmi iskolák tanárainak az állam szolgálatában levő tanárok fizetésénél kisebb fizetése pótolassék, a tanács azt a javaslatot teszi a közgyűlésnek, hogy a törvényhatóság írjon fel a miniszterhez, hogy az aradi iskola tanárait ne hagyja figyelmen kívül.

Az aradi fa- és fémipar-iskola államosításának, illetve ipari főiskolává való átalakításá-

nak ügyével már foglalkoztunk. A mai ülésen a tanács *Instítő*-is Kálmán polgármester indítványára elhatározta, hogy javaslatba hozza a törvényhatóságnak az eszme megpendítését, olyképen, hogy írjon fel a város közönsége a miniszterhez a fa és fémipariskolának állami főipariskolává való átalakítása iránt, amelynek ellennében a város a telket és az épületeket ingyen bocsátja az állam rendelkezésére.

Az új ág. ev. templom felszentelési ünnepélyé a város is képviseltetl fogja magát. A tanács a város részéről *Kristyó* János, *Műlek* Lajos, *Péterffy* Antal, *Varjassy* Lajos, *Sarlot* Domokos és *Lócs* Rezső kiküldetését hozza javaslatba a közgyűlésnek.

IRODALOM ES MUVESZET.

Az előestén.

(Anarkista szindarab Bécsben. — Bombajelenet a szinpadon. — Betöltötték az előadást.)

A bécsi Polgári Szinbáz (Bürgertheater) különös szenzációhoz jutott. Egy anarkista szindarabhoz, mely egy *Kampf* nevű német-orosz szinműíró műve. Címe: *Előestén*. A darab az egész estét kitöltötte volna és a szezon folya már kellett volna előadásra kerülnie, elsőrangú szereposztással, mert az igazgatóság a darab tárgyánál és a közönség mai hangulatánál fogva nagy sikert várt tőle.

Az *Előestén* ugyanis a legújabb Oroszország forradalmi, sőt anarhisztikus milliójában játszik, izgalmas meséjei, revolúciós jelekkel. A mese egy szerelmes pár körül forog; a leány anarkista és csak akkor hajlandó a fiúé lenni, ha az is belép a forradalmi szervezetbe.

Közben a forradalmárok tanácskozásait látjuk a szinpadon, marcona alakokat, a kik se a holnappal, se a maguk életével nem törődnek, s éjt-napot egygyé téve, az autokrácia emberének vesztén dolgoznak. A fiu elhatározza, hogy szintén anarkistává lesz, de a leány nem hisz neki, a míg tettel nem hajlandó ezt bebizonyítani. A fiu beleegyezik és elvállalja a legközelebb tervezett merénylet végrehajtását.

Ez a darab legizgalmasabb jelenete; a fiu a szinpadon egy erkélyről veti a bombát, de a merénylet nem sikerül. Ezenben a fiu elmenekülhet, s a leány haragos szemrehányásokat zudít reá.

— Nem is akartad komolyan megtenni! — mondta neki. — Mert ha telked szerint cselekedtél volna, lehetetlen, hogy a célot elhibázd. Nem vagy a forradalomé, de én sem leszek a tied.

A fiu a legkétségbeesettebb harcot éli át és hogy szerelmét megnyugtassa, vállalkozik hibája helyrehozására. Ismét nagystíli merénylet készül. A nagy tett előestéjén vagyunk, — Innét a darab címe — a fiu megkapja a maga utasításait. De fölmerül lelkében a kétség, vajjon, az elhatározó pillanatban nem rezdül e meg ismét keze, nem veti e ügyetlenül bombáját, s akkor, bár életét kockára tette, szerelmét elnyerni még sem tudja.

Az utolsó pillanatban a leány bejön hozzá:

— Vaszillij, — mondja szerelmesének — Vaszillij, ha elárusz bennünket, az első jöttment karjába vetem magam.

És otthagyja szerelmesét. A fu kétségbeesetten marad egyedül. A szinpad elsőjétől. S ekkor Vaszillij revolvért vesz elő, homlokára nyomja a csövet és csak ennyit mond:

— Ez biztosabb.

És a függöny legördül. Akik a darabot olvasták, roppant hatásosnak mondják. Ugy látzik, hogy ez igaz is, mert az *Előestén* előadását a hatóság egyszerűen betöltötte.

A darab most valószínűleg könyvalakban

fog megjelenni, de előreláthatólag titokban nyomják, mert a cenzura nem fogja megengedni terjesztését. A bécsi közönség érdeklődéssel várja a különös könyv megjelenését.

* **Fiatal leányok színháza.** Rájane asszony a Rue Biancheban levő épületet megvásárolta és ott rendezi be színházát „fiatal leányok számára.” Rájane sokat vár új vállalkozásától. A művésznő egy hírlapíró előtt kijelentette; hogy a párisi színházak nagyon keveset tesznek a leányokért, a fiatal leányok ugyiszólván kívánnak zárva Páris színházi életéből és ha „fehér” darabokat akarnak látni, néhány rossz tákolmány-nal kell megelégedniük. Ezen a hiányon óhajt Rájane segíteni. Sorozatos előadásokat óhajt rendezni kizárólag fiatal leányoknak, bár jól tudja, hogy ily módon első sorban angol szerzőkre lesz rászorulva.

A véres ország.

Ujabb zsidóüldözések.

(Ágyuharc az utcákon.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 10.

Az orosz forradalomban semmi újabb meglepő esemény nem adódott. Vérengzések, bombadobálás, merényletek ugyan szép számmal akadtak, de ez már megszokott dolog. A forradalmárok, mint azt már régebben megirtuk, csak októberben szándékoznak újabb rémtettekkel föllépni, a kormány pedig lassu léptekkel megy előre a mérsékelt reformok útján. A földmivvelésügyi miniszter tegnapelőtt a minisztertanács elé terjesztette azon módokat, amelyek mellett majd az állami agrárbank a parasztságnak jutányos kölcsönt ad földbirtokok vásárlása céljából. Az amencipációért küzdő zsidók a jövő hónapban gyűlnek össze kongresszusra, hogy megbeszéljék a választásokon kifejtendő magatartásukat.

Mai távirataink:

Riga, szept. 10. Tegnapi délben egy ismeretlen ember a rigai „Avizo” című konzervatív lap szerkesztőségében égő gyújtószinorral ellátott bombát hagyott hátra, melyet azonban idején észrevettek és ártalmatlanná tettek. Délután egy közúti kocsit ellen bombát vetettek, mely az utca kövezetén felrobbant és 3 rendőrt megsebesített, közülök egyet súlyosan. A rendőrség tüzelt és három embert megsebesített, 16 embert elfogtak.

Kerts, szept. 10. Az itteni főzsinagóga padlásán egy bomba robbant fel. Egy ember életét vesztette, egy másik megsebesült. A zsinagógát katonák őrzik.

Kronstadt, szept. 10. Holnap kezdődik egy id-iglenes haditörvényszék előtt, a zendüléssel vádolt matrózok pörének tárgyalása.

Péterrár, szeptember 10. Siedlesben tegnap a forradalmárok különböző utcákon lövöldöztek katonai járőrökre. Azokra a házakra, a melyekből a katonaságra lőttek, a katonaság sortűzet adott.

Koppenhága, szept. 10. Nagy feltűnést kelt a dán fővárosban, hogy az özvegy cárné még mindig nem hagyta el a jachtot, amelyivel még csütörtökön érkezett meg. Hir szerint merénylettől tart, habár a koppenhágai rendőrség azt jelentette, hogy a városban tartózkodó összes idegenek rendőri felügyelet alatt állanak.

Pétevár, szept. 10. — A haditörvény-széknek Komopliahnikovnéj Minn tábornok gyilkosnője ellen hozott ítéletét megerősítették. Az ítéletet holnap végrehajtják.

Pétevár, szept. 10. *Favlov*, katonai főügyész, mert nem találkozott hóhér, aki a Minn tábornok meggyilkolása miatt kötélahálálra ítélt leányt kivégezte volna, valószínűleg golyó általi halálra változtatja át az ítéletet.

Varsó, szeptember 10. *Siedles* városban véres zsidóellenes zavargások voltak. Egy állami épületen őrtálló két katonát az egyik közeli házból lelőttek, mire a városban elhelyezett katonaság azzal felelt, hogy néhány házat megostromolt és több sortűzet adott. A sortűz következtében mintegy hatvanan meghaltak. Azután megkezdtek a zsidóüzletek fosztogatását és 150 üzletet kifosztottak. Majd felállítottak négy ágyut a főutcán és tizenkét ágyulövést tettek. Az ágyugolyók négy házat teljesen leromboltak. A városban, amelynek 24000 főnyi lakossága van, 15000 zsidó lakik. Sokat letartóztattak közülük, akiket azután a rendőrségen véresre vertek. Menekülniök sem lehet, minthogy a rendőrfőnök nem ad nekik engedélyt az elutazásra.

Bonyodalmak egy gyilkosság körül.

(Érdekes jogeset az aradi esküdtek előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Érdekes ügy tárgyalását kezdte meg ma az aradi esküdtségi bíróság: *Pántye* Ádám és *Pável* gyilkossági ügyét. Az ügy már másodikban kerül az esküdtségi bíróság elé, amennyiben az aradi esküdtségi bíróságnak a múlt évben hozott ítéletét a Kuria alaki okokból feloldotta és új tárgyalás megtartására utasította az esküdtségi bíróságot. Ez volt egyúttal az első aradi esküdtségi ítélet, amelyet a Kuria feloldott. Az új tárgyalást már a június havi esküdtségi ciklusban kellett volna megtartani, akkor azonban egy érdekes jogi kérdés eldöntése végett, a bíróság a tárgyalást elhalasztotta.

Az ügyben tudvalevőleg három vádlott szerepelt: *Pántye* Ádám, *Pántye* Pável és *Tamás* Nikoláj. Az esküdtségi bíróság a múlt évben hozott ítéletében *Tamás* Nikolájt — mint ismeretes — felmentette a vád alól, a két *Pánty*et ellenben, Ádámot mint tettest 15 évi, Pávellt mint bűnsegédet 7 évi fegyházra ítélte. A védő semmisségi panaszra folytán került az ügy a Kuriahoz, amely a feloldó végzésben *Tamás* Nikolájra nézve nem intézkedett, miért is az esküdtségi bíróság júniusban csak a két *Pánty*et ültette a vádlottak padjára. Ez ellen az ügyészség képviselője felfolyamodással élt, azzal az indokolással, hogy a Kuria csupán azért nem intézkedett *Tamás* Nikolájra nézve, mert az esküdtségi bíróság ítélete vele szemben fölmentő volt. Ez azonban az ügyészség képviselője szerint nem azt jelentette, hogy az új tárgyaláson csupán a két *Pántye* ültetendő a vádlottak padjára, hanem a Kuria — eltekintve a vádlottaktól — elrendelte az új tárgyalást.

A felfolyamodást a nagyváradi tábla bírálta el, de nem adott helyt az ügyész kérelmének, hanem kimondta, hogy az ügy újból tárgyalásán csupán a két *Pántye* kerülhet vádlottként az esküdtek elé, mert az aradi esküdtségi bíróság által hozott ítéletnek *Tamás* Nikolájra vonatkozó részét a Kuria nem oldotta fel.

Ezen határozat értelmében a mai tárgyalá-

son csak a két *Pántye* ült a vádlottak padján, azzal vádolva, hogy 1904. november 27-ikén Borosbáson meggyilkolták *Vladuca* Aront. Az esküdtségi bíróság előtt ma 15 tanu jelent meg, akik nagyrészt azonosan vallottak a múlt évben tett vallomásukkal. A tárgyalást ma a tanuk nagy száma miatt nem fejezheték be és ítéletre csak holnap este kerül a sor. Az ügy tárgyalását *Bitó* József elnök vezeti, a közvádat pedig *Fikler* Károly alügyész képviseli.

Beck és Wekerle.

A kiegyezési tárgyalások.

(Egy széttepett iv.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 10

Az osztrák miniszterelnök vasárnap Budapesten volt. Egész nap tárgyalta *Wekerle* Sándor dr. miniszterelnökkel és — mint budapesti tudósítónk jelenti — abban állapodtak meg, hogy e hónap második felében összeülnek a bizottságok, hogy a kiegyezési kérdések egész komplexumát le-tárgyalják.

Ez az utóbbi megállapodás nagyon fontos, mert világosan azt jelenti, hogy a két kormányelnök megegyezett abban, hogy az új megállapodás alapjául nem az ismert Széll—Körber féle kiegyezést veszi, hanem letárgyalnak minden kérdést és egy egészen új kiegyezést hoznak létre.

Mér most igen nagy fontosságú az a kérdés, hogy vajjon győzni fog-e a magyar álláspont? Mert a magyar álláspont győzelme azt jelentené, hogy 1915-ig Magyarország és Ausztria között nem vámszövetségi, hanem a Kossuth Ferenc által kontemplált vámszerződési viszony jönne létre.

Wekerle Sándor miniszterelnök ma levélben közölte *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszterrel a tegnapi tárgyalás lefolyását. Szerdán, a minisztertanácson hivatalosan is informálni fogja kollégáit. Ugyanakkor designálják azokat a miniszteri tisztviselőket, akik az osztrák küldöttekkel tanácskozni fognak. A szaktanácskozások legfontosabb feladata a fogyasztási adók kezelésének a rendezése és a jegybank privilegiumának a megoldása lesz. Ha erre a két pontra nézve sikerül megállapodásra jutni Ausztriával, akkor az osztrák kormány nem idegenkednék a vámkérdésben tárgyalni a szerződéses viszonyoknak törvényes formába való öntéséről.

Más forrásból jelentik: *Beck* látogatásáról beavatott oldalról azt mondják, hogy annak kettős célja volt: eleget tenni az udvariasságnak s viszonzni a magyar miniszterelnöknek hivatalba lépésekor tett látogatását és — természetesen — megkezdeni a kiegyezésről az érdemleges tárgyalásokat. Evtizede múlt, mióta a gazdasági viszony megújítására vonatkozó tárgyalások megkezdődtek; azóta a monarchia mindkét államában kormányok buktak, egyik válság a másikat érte s ma még mindig nem tudjuk: lesz-e egyáltalán megegyezés. A tegnapi tárgyalásról kiadott kommuniké szerint a két miniszterelnök az aktákat a kiegyezési bizottságok elé utalta. Ez kétségtelenül annyit jelent, hogy az elvi kérdésekben köztük megegyezés jött létre. És jól értesült körökben valószínűnek tartják azt is, hogy a magyar kormány feje hajlandónak nyilatkozott Auszt-

ria kívánságára a kérdések egész komplexuma felett felvenni a tárgyalásokat és az sincs kizárva, hogy az ugynevezet-pragmatikás terület érintésétől sem zárkozik el mereven. Így igen jelentékeny szerepet játszhatott a tegnapi megbeszélésekben a fogyasztási adók szabályozásának s a bankszabadságnak a kérdése is. — Anynyi bizonyos, hogy a két miniszterelnök talált tárgyalási alapot, mert kiküldték a szakreferenseket. Hogy lesz-e ezek munkájának eredménye, az még természetesen igen nagy és veszedelmes fontos kérdés.

A kiegyezési kérdések mellett, különösen Apponyi Albert gróf jászberényi beszéde, a kassai ünnep foglalkoztatják a politikai világot. Ez a két esemény teljesen eloszlatta a függetlenségi pártion egyesek aggodalmaskodását. Sőt azt is beszéljük, hogy volt már egy iv 32 aláírással, mind tagjai a függetlenségi pártnak, akik az utóbbi események miatt ki akartak lépni; de Apponyi gróf beszédének hatása alatt lemondottak erről a szándékról és elhatározták, hogy az aláírási ívet széjjel tépik. Nagy része volt ebben az elhatározásban a kassai ünnepnek is.

TANÜGY.

(—) **Beiratás a kereskedő tanonciskolába.** Tisztelettel megkérem a kereskedő főnök urat: a holnapi nap folyamán irassák be tanulóikat a kereskedő tanonciskolába, mert a beiratást elmulasztó főnökökkel szemben a kapitányi hivatal a 400 koroncáig terjedő pénzbüntetést lesz kénytelen alkalmazni. *Kovács* Vincz igazgató.

Amerikai magyarok Aradon.

(Kegyelet a vértanúk iránt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Érdekes vendégel lesznek e hó 18 án, csütörtökön Aradnak. Magyarországból Amerikába elszakadt honfitársaink egy küldöttsége érkezik ekkor Aradra, hogy a távollevők nevében is lerójják hálaájukat és kegyeletüket a vértanúk emléke iránt.

Az amerikai magyarok tegnap érkeztek Budapestre, hogy résztvegyenek a Washington-szobor telepítési ünnepélyén. Budapesten három napig időznek, ezalatt megismerik a főváros összes nevezetességeit és ellátogatnak a budai honvédszoborhoz is, amelyet meg fognak koszoruzni.

Az amerikai magyarság képviselői bizonyosságát akarják adni annak, hogy az idegen hazában sem felejtették el nagyjainkat és szívük még most is a magyarságért ver és hazafias érzésektől van telve. Ennek kifejezést adandó, Budapest után Aradra, a vértanúk városába látogatnak el és itt meg fogják koszoruzni a szabadság-szobrot. Ellátogatnak a vesztőhelyre, megismerik a 48-as ereklye muzeumot, szóval meglátogatnak minden helyet, amely a szabadság-harcra összefüggésben van.

Az amerikai magyarok Aradra jöveteléről *Zseni* József az Országos Nemzeti Szövetség elnöke ma értesítette Iustitioris Kálmán polgármestert, bejelentvén, hogy mintegy 20—25-en érkeznek csütörtökön délelőtt a budapesti gyorsvonattal Aradra. A vendégek koszorújukat délután tessik le a szoborra, azután ellátogatnak a fentebb említett helyekre és vagy csütörtökön este, vagy pénteken reggel utaznak vissza Budapestre. A város nevében a vendégeket

Insitőrés Kálmán polgármester fogja fogadni és kalauzolni. Valószínű, hogy a vendégek tiszteletére a város díszbédét rendez, ez azonban még nincsen megállapítva.

Holnap valószínűleg szintén lesznek vendégek Aradon. A budapesti Automobil-Klub ugyanis, amely komolyan foglalkozik azzal az eszmével, hogy az első magyar automobilgyár Aradon létesüljön, holnapra jelezte annak a bizottságnak Aradra érkezését, amely ebben az ügyben a várossal és vaggongyárral tárgyalni fog.

A vendégek, mint megírtuk, Aradról Turn-Szeverenin át a bukaresti kiállítás meglátogatására mennek. A társaság egész útját automobilon teszi meg.

A város nevében **Varjassy Lajos** h. polgármester fogadja a kirándulókat és ő közvetíti a tárgyalást a bizottság és a vaggongyár között. Varjassy a vendégek érkezéséről ma nem kapott ugyan külön értesítést, de azért valószínű, hogy holnap Aradra érkeznek.

HIREK.

— **Erzsébet királyné emléke.** Szomorú évforduló volt ma szeptember hó 10 én. E napon volt nyolc éve, hogy borzasztó hír érkezett Svájc fővárosából, Genéből. Meggyilkolták a magyarok nagyszonyját, Erzsébet királynét. Gyásznap azóta szeptember 10 ike a magyarok. Siratja áldott emlékezetű uralkodónőjét, aki annyiszor szívesen jött el földünkre, hogy fájdalomában, csalódásában vigaszt keresen hű magyarjai között. Nyolc évvel a gyász esemény megtörténte után, lelkünkben még ég a fájdalmas kegyelet lángja és odaszállunk képzeletünkkel egy koporsóhoz, amely a mi pótolhatatlan veszteségünket, a mi jószágos nagyszonyunk holttemét rejti magában. — Szerte az országban, Aradvárosában is a szokott kegyelettel ünnepelték meg Erzsébet királyné tragikus halálának nyolcadik évfordulóját. A középületeken fekete lobogó lengett és a templomokban gyászisteniszteleteket tartottak. A minoriták székesegyházában **Csák Cirják** dr. rendfőnök szolgáltatta a gyászmisét.

— **Kossuth Ferenc betegsége.** Budapestről táviratozzák: **Kossuth** Ferenc kereskedelmi miniszter orvosai tanácsára megváltoztatta eddigi tervét és 12-én még nem utazik föl a fővárosba.

— **Október 6.** A nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság szeptember hó 11-én, kedden délután 5 órakor a polgári fiúiskola tanácstermében ülést tart, melyre a bizottság tagjait tisztelettel meghívja: az **Elnökség**.

— **Merénylet Darányi ellen.** Budapestről táviratozzák: A nagyváradi pályaudvartól néhány pernyi távolságban, Bihar-püspöki állomás közelében tegnap reggel merényletet intéztek a Budapest-felé haladó gyorsvonat ellen. A gyorsvonat a kolozsvári színház megnyitására résztvevő közönséget vitte a főváros felé, köztük **Darányi Ignác** földmívelési minisztert is. A merénylet a *miniszter szalonkocsija ellen irányult*, amelyet a tettesek parittyakövekkel beverték. A gyorsvonat nyílt pályán hirtelen megállt, mire az utasok körében óriási ijedtség támadt, Darányi pedig halálra sápadtan vizet kért környezetétől. A vonat néhány percig állt, amíg a jegyzőkönyvet fölvtették. Négy követ, mint bűnjelt, lefoglaltak. A követeket a szalonkocsiban szedték össze. A legközelebbi állomásról sürgönyileg értesítették az esetről a nagyváradi rendőrkapitányságot. A nyomozás titokban azonnal megindult s az abban résztvevő csendőröknek és rend-

őröknek szigorúan meghagyták, hogy senki se értesüljön a merényletről. Tizenkét órai nyomozás után megállapították, hogy a merényletet pásztorfiuk követték el.

— **A flumel zavargások.** Fluméből táviratozzák: A város képviselőtestülete ma déli 12 órakor **Vid Ferenc** polgármester elnöklété alatt rendkívüli közgyűlést tartott, hogy a horvátoknak és a szokolistáknak a flumel polgármestert sértő magatartásukkal szemben állást foglaljanak. A terembe lépő polgármestert nagy óvaccióval fogadták. Elsőnek **Grossits Antal** szólalt föl. Bizalommal viseltetik a polgármester iránt és elégtételt kér részére a meghurcoltatásért, amely az utóbbi időben a szokolisták részéről érte. Tekintettel a szokolistáknak mára jelzett visszatérésére, minden intézkedést megtettek a rend fentartására. A pályaudvart két század katonaság szállotta meg.

— **Nagy vasuti baleset.** Szegedről táviratozzák: Az éj folyamán a Szeged-Rókus állomás mellett lévő őrháznál, a Nagyváradról este 11 órakor érkező személynovat elütött egy vásári kocsit. A vonat darabokra törte a kocsit rajta ülő tíz ember közül pedig *hatan rögtön meghaltak, négyen pedig súlyosan megsebesültek.*

— **Hírlapírók szervezkedése.** A gazdasági alapon való szakszervezkedés ügyében az aradi hívatásos hírlapírók f. hó 11 én, *kedden* délután 2 órakor gyűlést tartanak az Aradi Kereskedők Köre helyiségében.

— **Tizenkét katona katasztrófája.** *Konstanzából* nagy katonai katasztrófa hírét jelentik. Tegnap este érkezett meg a 7. vadászrezred a *Romania* nevű gőzösön, a melyről kisebb csónakokon akartak a szárazföldre jutni. Már messze eveztek a hajótól, amikor az utolsó csónak süllyedni kezdett. A bennülő katonák segítségért kiáltottak, de mire közelükbe érkezhettek, a tizenöt fuldokló közül *tizenketten a tengerbe veszték.* Az eltűnt katonák valamennyien családosak voltak. A csónak elsüllyedését túlterhelés okozta.

— **Egy aradi tanár a természetes gyógyításról.** Balaton-Almádban már öt éve hasznos és tevékeny munkát végez a „Budapesti Magyar Kneipp-Egyesület” kiküldöttje, **Nagy Sándor** aradi kir. főgimnáziumi és állami tanítóképző intézeti tornatanár **Lenkei Vilmos** Dani dr. fürdőorvossal karöltve, a *természetes gyógy mód* alkalmazásával. Nagy Sándor dr. azzal az ambiciózus céllal, hogy tapasztalatait és tanulmányait minél hathatósabban értékesítse, az idei szünetében teljes két hónapra, nagy anyagi áldozatokkal külföldi tanulmányutra ment a természetes gyógy mód szerint alkalmazott módszerek tanulmányozására. Tanulmányai alapján egy kombinált rendszert kíván létesíteni Balaton Almádban, hogy ne kelljen többé egy magyar embernek se külföldre menni, hanem itthon is megtalálhasson a magyar közönség mindent, ami a természetes gyógyítást illeti. Tanulmányutján megfordult Nagy Sándor *Waldeshen B-ki* nél, Drezdában illetve *Weisser-Hirschben Lahmann* dr. nál, *Wörishofenben Kneipp*-nál, *Lipcsében Kuhns* Lajosnál, *Sungbornban Just* Adolfnál és a Harz-hegység hírnevesebb fürdőiben, továbbá megtekintette Drezda mellett *Redebutben* a hírneves *Bilszanatóriumot*. Az ügy iránt érdeklődők körében nagy reménnyel néznek a tanulmányút eredményei elé, melyekről Nagy Sándor terjedelmes emlékiratban fog beszámolni az Országos Magyar Kneipp-Egyesületnek és a Balaton-Almádi fürdőrezervoytársaságnak. A tanulmányút érdekesebb részleteiről az aradi közönség is értesülni fog.

— **A bukaresti botrány.** *Bukarestből* táviratozzák: **Kutschera Miksa** osztrák-magyar konzul ma pisztolypárbajra hívta ki **Bredicianu** dr.-t, aki őt tudvalevőleg inzultálta.

— **A helyőrség köréből.** **Rabb Akos**, az aradi m. kir. henvédzászlóalj főhadnagya a honvédelmi miniszter és a hadügyminiszter együttes rendeletével az aradi cs. és kir. huszárezredhez helyeztetett át.

— **Eljegyzés.** **Juhász Gyula** Bajáról eljegyezte Aradon **Grünwald Margit** kisasszonyt, néhai **Grünwald Ferenc** bájos leányát.

— **Egy aradi urlovas balesete.** *Budapestről* jelentik, hogy Kisasszony napján az alagi versenytéren több baleset történt. Az Ujencok akadályversenyében a nagy kedvenc **Postás** a rövid oldal előtt nekiment a korlátnak, **Csompora** szoké lebukott rila, s a mén véres szügyyel futotta végig a versenyt. A harmadik futamban **Wight** bukott el, de lovasának, **Parker** urlovasnak semmi baja sem lett. Az angol urlovas különben a **Mogyoródi-díjban** is baleset érte, hol a start utáni cavambolage nál nekiszorult a korlátnak s a lábát erősen megsérítette. Az első futamban pedig **Csárván János** aradi urlovas bukott le a cél után **Jatagány** hátról, a *lé vonszolta magával egy darabig* s a tavalyi champion bokáját erősen megrándította. Ez akadályozta, hogy a többi futamokban nyeregbe nem szállhatott.

— **Schwarcz Farkas halála.** Békés- és Biharvármegyéknek egyik birtokos családját mély gyász érte, a nagy kiterjedésű, előkelő **Schwarcz** család patriarhája: **Schwarcz Farkas** földbirtokos 88 éves korában meghalt Nagyváradon. — **Schwarcz Farkas**, akit jótékonyágáról is sokan ismertek, szereplő tagja volt régebben a vármegyék közéletének. **Schwarcz Farkasnak 11 gyermeke, 118 unokája és 47 dédunokája volt.** A dédunokák legidősebbje már férjes asszony: **Nagy Sándor** volt orsz. képviselő leánya. Gyermekei: **Ilonka** (**Steiner** Adolfné), **Jozefin** (özy. **Schwarcz** **Béla**é), **Lina** (**Gyémánt** **Mihály**né), **Regina** (**Sternthal** **Farkas**é), **Sarolta** (**Schweiger** **Szidorné**), **Jenny** (**Barlich** **Sándorné**), **Fáni** (özy. **Rosinger**é) **Ferenc** és **Bertalan**. Unokái sorában **Schwarcz Gyula** és **Artur** s **Nagy Sándorné** gyászolják. A temetés vasárnap reggel 8 órakor volt a Nagy-Telekly-utcai házból, ahonnan különvonaton szállították a koporsót az elhunyt születési helyére: **Mezőberénybe**. Az elhunyt végrendeletileg 25.000 koronát hagyott jótékony célokra.

— **Érdekes ingatlanárverés** Aradon. A napokban árverés alá került **Lenkey** **Antal** építőmesternek **Szekeres** utca 4. szám alatti nagy emeletes háza. A ház rendkívül olcsón kelt el, **26.000 korondért** és árverelői hiányában az egyik hitelező, a **Viktória-takpt.** vette meg. Tekintve, hogy a ház csak két éve épült, adómentes és az új **Maros-híd** építésével értéke még emelkedni fog és jelenleg is 2600 korona házbért jövedelmez, valószínűleg utóajánlat fog beadatni. Az utóajánlat szeptember 19-ig adható be.

— **Tűz Kisjenőn.** **Brácsa** **György** kisjenői földművelőnél tegnap tűz ütött ki, amely két kocsira való pelyvát pusztított el. A tüzet idejekorán észrevették és így sikerült a további veszedelemnek elejét venni. A kár jelentéktelen.

— **Régi harag.** **Vörös József** és **Csomós István** *Kisjenői* legények régi haragosai egymásnak, minek folytán egyetlen alkalmat sem mulasztanak el, hogy egymásnak ne kellemetlenkedjenek. Így történt ez szerda este is, amidőn **Vörös** észrevette, hogy **Csomós** a piactéren át igyekszik a szomszédos házak irányába. **Vörös** élve az alkalommal, revolveréből *kétszer* rá-

NAPIREND.

Szeptember 11. Kedd. Róm. kath. naptár: Teodóra. — Protestáns naptár: Teodóra. — Görög-keleti naptár (aug. 29.): Ker. Jan. fejt. — A nap két 5 óra 31 perckor, — nyugszik 8 óra 21 perckor.

Időjelzés. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Hűvösebb, elvélve csapadék.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelő-intézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: Dr. Leitner Ernő délután 3—4. Dr. Fodor Edén délelőtt 8—9. Dr. Rosenbaum Pál délelőtt 8—9. Dr. Hermann J. Károly kedden és pénteken délelőtt 12—1 órákor.

Szeptember 12. Városi közgyűlés délután 4 órákor.

Szeptember 15. A magyarországi festőművészek aradi csoportjának táncvigalma (Városliget.)
Szeptember 16. Evangélikus bál (Központi Szálló.) — Az aradi órák és aranyműves segédke szakközlőnek színelőadással egybekötött táncmulatsága (Városliget.) — A pankotai hegyközség közgyűlése délután 3 órákor.
Szeptember 23. Főterrier és tacsó kiállítás Uj-Aradon (Wallinger-kerthelyiség.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sch G. (Zaránd) A 807. sorozat 18. száma és 4689. sorozat 51. száma Bazilika-sorsjegyek a törlesztési huzásban régebben kihuzattak. A többi kért sorsjegyek eddig nem nyertek.

szilárd és folyékony
Szappan
a bőrre fehérre és gyöngéddé teszi.
Mindenképp kapható.

3949

IDEGENEK ARADON.

— Szeptember 10

Központi szálloda. Doma György dr. ügyvéd Pankota. — Szerdahelyi Iza magánzó Szeged. — Kies Vilmos körjegyző Kevermes. — Csiky Sándor gazdasági intéző Kevermes. — Király Béla min. számtanácsos Budapest. — Fischer Emil utazó Budapest. — Gemeinhardt Márton építész Temesvár. — Balku Sándor bankfőnök Vinga. — Weinberger Mór gazdatiszt Saloniki. — Ballehn János gróf főispáni titkár Lugos. — Sperling Ernő pénztárnok Boldogfalva. — Brawermann Simon gyáros Galatz. — Antal Pál bölcs. hallgató Eperjes. — Weisz Fri gyes felügyelő Budapest. — Freund Sándor utazó Budapest. — Bustya E. Loránt tanító Seprős. — Gligor Péter birtokos Körösbánya. — Bartha Ferenc jegyző Almos. — Markovits Lajos fakereskedő Szeged. — Braun Jenő fakereskedő Szeged. — Arnold Péter huszárezredes Grodek. — Fischer Ferenc birtokos Ada. — Belmonto I gyáros Majland. — Buday Pál birtokos Budapest. — Salzer Károly magánzó Bistritz. — Schwitzer I. hadtestparancsnok Temesvár. — Kovács Gyula asztalos neje Borosjenő. — Törley Gyu a birtokos és családja Szabadka. — Márta Sándor dr. ügyvéd Lippa. — Victor von Paur kapitány Temesvár. — Huchtenhausen Vilmos magánzó Budapest. — Rohács Jakab magánzó Budapest.

Vas szálloda. Glück József vezérigazgató Budapest. — Radó Emil utazó Budapest. — Kovács Gyula tisztviselő Arad. — Krecsu Emil tanító Arad. — Lang Ferenc vendéglős Arad. — Schwarz Jakab utazó Budapest. — Mertse János magánzó Budapest. — Pizsk Mór utazó Budapest. — Herschkovits József utazó Bécs. — Ausperger Ernő utazó Budapest. — Berkovits Károly utazó Budapest. — Kemény Samu vendéglős Bodajk. — Erős Samu utazó Budapest. — Jourdenil Emil utazó Zürich.

Pannonia szálloda. Kelemen Mihály mérnök Budapest. — Kalmár Lajos fakereskedő Szeged. — Nal Samuel kereskedő Temesvár. — Gerő Arpad ügyvédjelölt Nagyvárad. — Remény Ferenc tanító Keresztes. — Bezzeg István szabó Szabadka. — Mocsary Béla m. kir. erdészjelölt Ungvár. — Menczer Adolf utazó Budapest. — Losonczy György gazdasági Székudvar. — Fischer Antal kereskedő Apáti. Szvoboda Antal vendéglős Lippa. — Fleischer Samu vár. men. gondnok Szeged. — Schwarz Jakab utazó Budapest. — Vukuleszku József birtokos Seprős. — König B. n. gyógyszerész Bécs. — Kosztina Jenő joghallgató Jászás. — Tonia Zsigmond körjegyző Almos.

NYILTÉR.*

Limboc János és fia

első magy. kir. szab. örekeperő-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Báró Appel Jenő cs. és kir. huszárkapitány sz. k., saját, ugy neje báró Appel Jenőné szül. báró Mattencl-It Eugénia, fiai báró Appel János, cs. és kir. hadnagy a 12. számú ulanus-ezredben, báró Appel Jenő egy évi huszár önkéntes, nagynemje nemes Claricini Dornpacher Ernesztine szül. Appel, valamint számos más rokonai nevében is a mély fájdalomtól lesújtott szívvel tudatja forrón szeretett édes atyja, illetve após, nagypapa és t. stvér Ó kegyelmességé

báró Appel János urnak,

cs. és kir. val. belső titkos tanácsos, nyug. lovasági tábornoknak, a 60. sz. cs. és kir. gyalogezred tulajdonosának, a m. kir. Szent István rend és az osztrák császári Lipót-rend nagykeresztésének, az utóbbi a III. o-zt. hadi ékiteménnyel, a Mária Terézia-rend lovagjának, a briliánsokkal és az osztrák vaskoronarend II. osztályu lovagjának, a hadi ékitem., a briliánsokkal a hadi ékiteménnyel díszített katonai érdemkereszt, ugy számos külföldi rend tulajdonosának, Sarajevo és Mostár városok díszpolgárának,

1906. évi szeptember hó 7-én reggeli 7 órákor, az osztrák partvidéken Gradiskában, életének 80 ik évében, hosszú és szilys szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után az Urban történetesen elhunytát.

Az ünnepélyes beszentelés folyó évi szeptember 10 én reggeli 7 órákor fog a gyászházban via Municipio 71. sz. megtartatni, mire a drága halott hült tetemei Sagrado vasuti állomáshoz fognak kísértetni és onnét Aradra szállítatni. Az aradi vasuti állomástól a temetési menet szeptember 11 én délután 8 és fél órákor fog Kisfaludra indulni. A boldogult hült tetemei szeptember 12 én délután 2 és fél órákor fognak a kisfaludi családi sírboltban örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat a Gradiska városi plébánia és a kisfaludi kegyuri templomban fog az Urnak bemutatni.

Gradiska, (Kisfalud), 1906. szeptember hó 8 án.

Egyezmény

2354

a nyolcz órai záró-óra iránt.

Alulírott aradi fűszer- és gyarmatáru kereskedők a mai napon kötelező erővel a következő meg egyezést kötöttük:

1. 1906. szeptember 15-től kezdve, egyelőre egy évi próbaidőre, üzleteinket valamennyien esti nyolc órákor zárjuk.

2. Kívételt képeznek a karácsony és az újévi ünnepeket megelőző hét nap, amikor az üzletek a megnövekedett forgalomhoz képest tovább is nyitva tarthatók.

Ezen egyezmény lelkismeretes bstartására sz aláírók becsületszavukkal kötelezik magukat.

Arad, 1906. augusztus 30.

Baumann Benedek, Baumann Ignác, Baumann Rudolf, Balgráder K. és társa, Berger Izidorné, Daimel Lajos, Dürr Gusztáv, Dürr Koesárd, Duzsek Ferenc, Donáth Simon, Étes Ámán, Étes Átmin fiókja, Ehrenfeld Ignác, Ederer Károly, Engel Gyula, Fejér Gyula, Ferber Lajos és testvére, Gutfreund Salamon, Guttmann Samu, Hartmann Samu, Hubert J. és társa, Hoffmann József, Keresztury Kálmán, Kiszner Dzsó, Karátsonyi Antal, Kohn Izidor, Lázár Gyula, Lőcs E. és társa, Nagy Farkas, Paplitzky Antal, Pollák József, Prolich István, Preisach Vilmos, Ries J. és társa, Ries Mátyás, özv. Richter Jánosné, Rothstein Mór, Schwarz János, Szánó Kornél Szauer Adolf.

Van szerencsém t. ismerőseinek szives tudomására hozni, hogy a Deutscha Testvérek cégtől 15 évi működésem után kiléptem és öcsém:

Pick Ernő cégnél üzletvezetői minőségben folytatom működésemet.

Remélve, hogy új állásomban is becses bizalmukkal ki fognak tüntetni, bizto-ítom, hogy ezentul is — mint eddig — minden törekvéssel oda fogok hasni, hogy teljes megelégedésüket kiérdemeljem.

2346

Kiváló tisztelettel

Pick Adolf.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy folyó évi szeptember hó 1-től kezdődőleg

a minorita-rend palotájában (Weitzer János-utca 2. szám a.) a volt Klapok Alajos-féle

fényképészeti műtermet átvettem

és ott férjem vezetése mellett a mai kor igényeinek megfelelő

festő- és fényképészeti műtermet

2106 **NYITOK.**

Kiváló tisztelettel:

Balassa (Blaschka) Ernőné.

**MAGYAR
GYÁRTMÁNYU
"ÁRPÁD"
RAJZESZKÖZ
A LEGJOBB
ISKOLAI KÖRZŐ.**

Együtt: SZÉNÁSY BÉLA

rajzeszköz- és papírnemű-gyára

Budapest, IV., Ferenciek-tere 9.

1927

Kovács és Novotny

Vadászkürt-vendéglőjében

f. hó 10-től (hétfőtől) kezdve
6 napon át

Gyorgyevics Mita

temesvári kedvelt cigányzenekara
hangversenyez.

A n. é. közönség szives pártfogását tisztelettel kéri

Kovács és Novotny,

vendéglőseik.

Keresek

az itteni vasútépítésre élmezési, kaszinó és vendéglő részére fiatal, ügyes cauczióképes

egyént,

kinek a kenyér üzletet is vezetnie kell.

Sürgős ajánlatok **Kádár Gyula, Cs.-Szt.-Domokos** küldendők, vagy bővebb információt ad **Kohn Béla**, Arad, Kossuth utca sarok. 2306

LIFKA-féle

Elektro-Bioskop

a Boczkó-utcán

egyedül álló szórakoztató intézmény.

Fényes villanyvilágítás.

Naponta 3 előadás:

7, 8 és 9 órakor este. Vasárnap és ünnepnapokon d. u. 8-tól óránként.

Minden 2-ik nap teljesen új műsor.

Ülőhelyek felnőtteknek: I. hely 80 fill. II. hely 60 fill., III. hely 30 fill. Tíz éven aluli gyermekeknek: I. hely 40 fill., II. hely 20 fill. Katonáknak őrmestertől lefelé a III. helyen 20 fillér.

Tisztelettel:

Lifka Ernesztin,
tulajdonos.

2204

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

3742/906 pm.

Valamennyi nyomdatulajdonosnak

Aradon.

Felhívom, hogy a nyomdai mékekről készített havi kimutatásait minden hónap 5-ik napjáig hivatalomba pontosan küldjék be, nehogy kénytelen legyek a több ízben és több oldalról tapasztalt mulasztások elkerülése, vagy megtorlása végett más intézkedést alkalmazni.

Az augusztus hónapra vonatkozó kimutatások azonnal terjesztendők be.

Aradon, 1906. évi szeptember 10-én.

Intitória,
kir. tanácsos,
polgármester.

14342/906. P. sz.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Bonts Anna férj. dr. Demián Aurélné aradi lakos a néhai Bonts Döme volt aradi kir. közjegyző, közjegyzői biztosítékául a magyar állam javára az aradi 4244 sz. tjkvben A + 1 sorszám alatt felvett háza s beltelekre bekebelezett 8000 korona zálogjog biztosítéki minőségének megszüntetését és kitörlését kérelmezte.

A kitörlési engedély megadása előtt az 1874. évi XXXV. t. cz. 44. §-a értelmében hirdetményileg felhívja mindazokat, kik a néhai Bonts Döme volt aradi kir. közjegyző fenti biztosítéki összegére az 1886. évi VII. t. cz. 40. §-a alapján zálogjogot szereztek, vagy bármi igényt érvényesíteni véneik, hogy követeléseiket a jelen hirdetménynek a „Budapesti Közlönyben” leendő harmadszori közétételétől számított 3 hónap alatt az alólirt törvényszéknél jelentsék be, mert különben igényükre való tekintet nélkül fog a közjegyzői biztosíték megszüntetése és kitörlése iránt intézkedés tétetni.

Az aradi kir. törvényszék, mint polgári bíróságnak 1906. évi augusztus hó 24-ik napján tartott üléséből. 2330

Dr. Pósz,

jegyző.

Boros hordók

eladók

2299

Erzsébet körut 22.

Telefonszám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

DIVATÁRU ÜZLETE

ARAD,

== SZINHÁZ ÉPÜLET. ==

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

őszii bevásárlásomról

visszaérkeztem és legujabb mintájú szövetek, blouse és pongyola kelmék, valamint legjobb vásznak igen nagy választékban vannak raktáron.

Fekete és színes Costum kelméim 120 és 140 cm. szélességben meglepő szép kivitelben érkeztek.

Legujabb diszek és ruha hozzávalók legnagyobb választéka.

872

Telefonszám 10.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlani, hogy a gróf Nádasdy-palotában, Forray-utca

uj

órás és ékszer üzletet

nyitottam,

ahol órák és ékszerek a legjutányosabb ár mellett kaphatók.

Ugyiszintén veszek zálogcédulákat, tört aranyat, vagy uj tárgyakra átcserélem. 1771

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Deutsch Izidorné.

Sajáttermésű nemesfaj

sárga és görög

dinnyéit

ajánlja

1901

Hámory gazdaság

sárgadinnyét 16 fillér, görögdinnyét 8 fillér per kg. árban

ARAD,

Deák Ferencz-utca 3., az udvarban.

Kérem a czéget nem össze tévesztetni!

Uraságoktól

használt nyári és téli férfi ruhákat, utazó-bundákat háló, ebédlő- és más butorokat a legmagasabb áron veszek és eladok rendkívül olcsó árak mellett. Kívánatra hazhoz is megyek.

Frack öltönyök kölcsönj mellett kaphatók.

ROTH IZIDOR

Aradon, Asztalos Sándor utca 5. sz., az „Arany ABC” mellett. 221

Kérem a czéget nem össze tévesztetni!

Főraktár Aradon:

Földes Kelemen gyógytárában.

Meghívó!

Galsa hegyközség f. hó 23-án,
d. u. 2 óraker a község házában tartandó

évi közgyűlésre

az érdekelt szőlőbirtokosokat
ezennel tisztelettel meghívja.

Tárgy!

1. A szüret határidejének megállapítása.
 2. A járási főszolgabíró által elrendelt hegyörök létszáma és fizetések felemelése.
 3. A szüretelési munkabérek megállapítása.
 4. Panaszok és indítványok.
- Galsa, 1906. szeptember hó 9-én.

Szabó Sajos, Jerebenti Traján,
h. k. jzö. 2353 h. k. elnök.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

511—1906. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a fa- és fémipariskola és a városháza épületén teljesítendő bádogos munkák elvállalása iránt folyó év szeptember hó 10 én d. e. 10 óraker árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 754 kor. 98 fillér.
Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10% a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezartan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket is meri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1906 évi szeptember hó 8 án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

Sok millió előkelő
urhölgy használja a
világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan zser szeplők, májfoltok, bőratkák, pattanások, kilitések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 8881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

5 Kg.-os
szőlőszállító-ládikák,
állványok

szőlő- és gyümölcs elhelyezésére, célszerű kivitelben és

fagyapot

csomagolási célokra, nálunk legolcsóbban szerelhetők be.

Szállítási díjkezdve.

Munk R. és Társa

faárnyár 1768

Karánsebes.

8839—906. pm.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál legtöbb adót fizetőknek az 1907 ik évre érvényes bíró ideiglenes névjegyzéke az 1886. évi XXI. t. cz. 25. § a alapján összeállítván, az 1906. évi szeptember hó 4 től kezdődőleg 15 napra közszemlére tétetik ki azzal, hogy az érdekeltek a fenti határidő alatt azt a városháza emeleti tanácstermében a hivatalos órák alatt betekintheik és névtani felszólamlásukat ugyanazon időtartam alatt a városi polgármesteri hivatalban beadhatják.

Aradon, 1906. évi szeptember hó 1-én.

Institúris
kir. tanácsos,
polgármester.

Vidéki szülők figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Neumann M. cég aradi üzletéből 15 évi működésem után kiléptem s helyben Szabadság-tér, gróf Nádasdy-palotában

férfi-, fiu- és gyermekruha áruházat nyitottam.

Lelkiismeretes kiszolgálás. Meg nem felelő árut kicserélek vagy a pénzt visszaadom.

Mérték utáni rendelések.

Aradon iskolába járó diákok vidéken lakó szülőknek különös figyelmükbe ajánlom, hogy t. rendelőimnek javításokat és vasalásokat ingyen készítek. — Postai megrendelések pontosan, lelkiismeretesen és gyorsan elintéztetnek.

1851

BR A U N - M I K S A.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Nyiri krumpli

nagyban és kicsinyben legolcsóbban állandóan kapható

Söwy és Pollak

üzégnél

Karolina-u. 7.
Telefon 206.

Egy 3—4 szobából álló
ház

a belváros közelében

megvételre

kerestetik

Ajánlatokat „Magános ház”, jeligével a kiadóhivatal továbbít.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

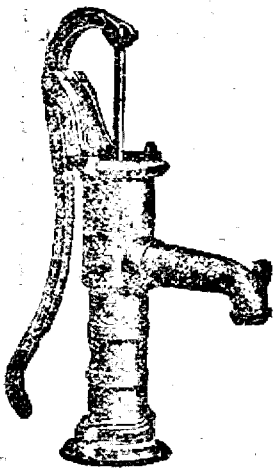
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

Szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbíttatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működéseért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül gummizott kender-csövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 274

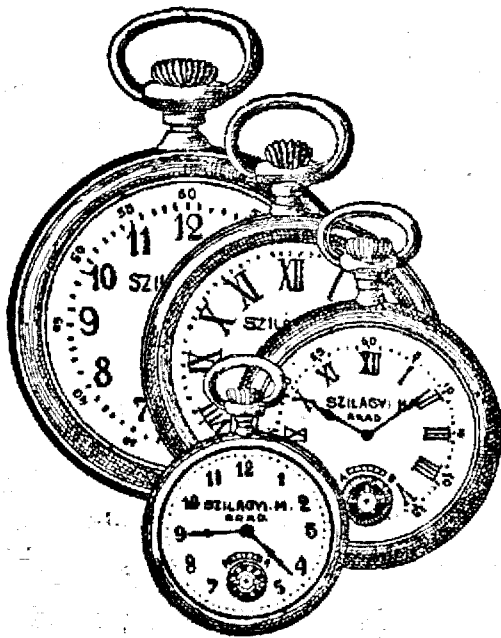
Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Egy nagyobb vidéki városban egy butorozott szálloda,

mely áll 10 vendégszobából, táncz-, billiard-terem, sörcsarnok, terasz és Separeé-ből, elhalálozás következtében

átadandó.

Közelebbről felvilágosít König Lipót,
Lippa, Temesmegye. 2310

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb és legolcsóbb 1845

óra-javító

műhelye

a színház oldala mellett, Vörösmarty-utca 3. sz.

Raktáron mindennemű órák 3 évi jótállás mellett.

Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajós-féle

Hajregenerator

az ősz haj eredeti színét és ifjúkori szépségét rövid idő alatt visszaadja. Sem a fejbőrt, sem a fehéreneműt nem piszkítja.

Ára 1 kor. 20 fillér.

Hajós-féle

Goldelse

aranszőkére fest minden haját. Meglepő eredmény. Teljesen ártalmatlan. A hajbőrt erősíti, a korpaképződést megszünteti. Ára egy üvegnek 2 kor.

Hajós-féle

Depilatorium

kitűnő a maga nemében, páratlan szőrvesztő szer. Kezelése a legegyszerűbb. 5 percz alatt a haját bármely helyről eltávolítja. Ára 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban 3801

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Telefon 556.

Tüzifa

kartellen kívül

Első osztályu bükkhasáb tűzifa Waggononkint jutányos árban kapható.

Szilágyi és Társa

2167 üzégnél

Arad, Boros Béni-tér 15. szám.

(Dengli ház.)

Egy gyakornok azonnali belépésre kerestetik.

Városi és megyei telefon 115 szám.

Egyéves önkéntes urak és szülők figyelmébe!

Az összes fegyvernemek részére szükséges pontos előírás szerinti lábbelik, ugyszintén iskolás gyermekeknek tartós,

jó, erős CIPÓKET

készít 762

Seelinger M. Andor

uri és női mintacsipészete

Arad, Szabadság-tér 4. szám.

Orthopäe gyógycipők nagy sikerű eredménynyel készülnek.

Városi és megyei telefon 115 szám.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

budapesti cipész-műhelyemet

Aradra, Deák Ferencz-utca 39. szám alá helyeztem át.

Több évi működésem által a fővárosban, azon kedvező helyzetben vagyok, hogy igen t. rendelém minden igényeinek megfelelhettek, midőn a legmodernebb munkát a legjutányosabb ár mellett elkészíthetek. 1942

Kérem az igen t. közönséget egy próbarendeléssel erről meggyőződni és engem becses pártfogásával támogatni.

Valódi Savro fűzős cipő 13 kor.

Kiváló tisztelettel

Fried Ignác,

budapesti férfi- és női-cipész.

Nap és esőernyő raktár.

Kizárólag saját gyártmány!

Raktáram tulhalmozottsága, valamint az előhaladott időny miatt, nap- és esőernyőmet minden elfogadható árban bocsátom a mélyen tisztelt vevő közönség rendelkezésére.

Minden néven nevezendő ernyők behuzását és javítását 1—2 óra alatt a legjobb kivitelben és jutányos árban eszközölöm. 221

Nassan R.

Szabadság-tér 19.

Rosenblüh J. és Társa mellett.

Nagy raktár párisi különlegességekben!

Nagy raktár párisi különlegességekben!

Nagy raktár párisi különlegességekben!

Andrássy-tér

22.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy **Aradon, Andrássy-tér 22. szám alatt** a mai kor igényeinek megfelelő: **Orvosi műszerek, saját műhelyembe készített kőszerek, valamint: sérv, haskötők, szuspensoriumok, valamint látzerészeti cikkek, valamint: színházi és tábori látesővek, mind ezen ü szemüvegek**

nagy raktárát megnyitottam.

1871

Szíves pártfogását kérve, maradtam alázatos szolgája **Deutsch Mihály.**

Nagy raktár párisi különlegességekben!

APRÓ HIRDETÉSEK.

A K I N E K

ismerettségihiján

szépségére,
szelvényére,
helyzetére,
kényelmére,
szépségére,
szelvényére,
helyzetére,
kényelmére,
szépségére,
szelvényére,
helyzetére,
kényelmére,

külsőnőre,
gazdaságára,
szakácsnőre,
szobalányra,
házi- vagy
irodászolgára,
pénztárosra,
háztartásra,
stb.-re
van szüksége

A K I

előre nézni kíván

szépségére,
szelvényére,
helyzetére,
kényelmére,
szépségére,
szelvényére,
helyzetére,
kényelmére,

üzenet,
műhelyi,
ingás stb.
vagy

A K I

házaséleti kíván

szépségére,
szelvényére,
helyzetére,
kényelmére,
szépségére,
szelvényére,
helyzetére,
kényelmére,

házaséleti,
szépségére,
szelvényére,
helyzetére,
kényelmére,

A K I

valamely állást betölteni kíván: megbízhatóan értekezni, ha az

ARADI KOZLONY

kis hirdetési
rovatát használja.

Szőlőprés

használt három kosárral, 1 darab Mayfarth féle szőlőmalom boglyóval, 2 drb. tizenkét és 1 drb. tizenhétos hordó jó karban olcsón eladó. Popp Vilmos, Muszka Magyarád (pálya udvar) 2312

Egy butorozott

2 szobás lakás, külön bejárattal, Fábian-utca 9. szám alatt azonnal kiadó. 2319

Lampionok

20 fillértől, confetti és serpentin kapható **Ingyen I. és Fia** könyvkereskedésében Aradon, Weitzer János utca. Telefon 517. 285

Intelligens úri családnál

8-4 középiskolai tanuló teljes ellátásban részesül. Instructor a háznál. Zongora használat. Esetleg egy különbejárattal butorozott szoba azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatásban.

Gyakornok

kezdő fizetéssel azonnal felvétetik. Első bizt. int. katonai szolg. esztére m. sz. Boros Báni-tér 7. 2352

Makzók

az izr. ünnepekre való imakönyvek nagy választékban és igen jutányosan kaphatók üzletemben. Kerpel Izso könyvkereskedő. 246

Eladó házak

Erzsébet-körút és Maros-utca sarkon telek és ház. Ferdinánd utca 8. sz. ház kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet a háztulajdonosnál. 2349

Zoltán-utca

5. számú házban szép három utcai szobás lakás minden hozzátartozó mellékhelyiségekkel 400 koronáért november 1-én kiadó. 2347

Elköltözés miatt

fél árban eladó kézi festett porcellán edények, többféle különleges dolgok. Boros Báni tér 16. ajtó 14. Hartmann Pál festőnél. Ugyanott egy gyermek vaságy is eladó. 2344

József főherceg-ut

9. számú házban 2 üzlethelyiség november hó 1-től kiadó. Bővebbet Zeltler üzletében ugyanott. 2348

Gyakornoknak

azonnali belépésre kerestetik nyelvi nagy részvénytársasághoz kereskedelmi akadémiát jó sikerrel végzett érettségizett fiatal ember. Ajánlatokat e számra hivatkozással a kiadóhivatatal továbbít. 2351

Aprított

tűzifa

(házhoz szállítva)

olcsó árban

kis- és nagymennyiségben állandóan kapható.

Szíves megrendelést kér

Deutsch Samu

szállító

Petőfi-utca.

Telefon 290.

2355

Schweitzzi himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Őszi kelme ujdonságok

már teljes választékban raktárra érkeztek.

Finom angol és fekete szövetek 140 cm szélesek.

A n. é. közönség b. figyelmét felhívjuk azok megtekintésére.

Kiváló tisztelettel

Rosenblüh K. és Társa.

3811

Schweitzzi himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Szőnyegmaradékok meglepő olcsón!

Szőnyegmaradékok meglepő olcsón!